

Turistický magazín

ročník XIV., květen 2020

ZDARMA

KAM

po Česku

www.kampocesku.cz

*Mám rád pořádek,
čisté prostředí,
klid, skromnost,
upřímnost, poctivost
a slušnost. Ale přesto
– doma je doma.*

- Jiří Robert Pick -

Výlety nekončí...

PŘEDPLATNÉ

SEND Předplatné s. r. o. | Ve Žlíbku 1800/77 | 193 00 Praha 9
 e-mail: send@send.cz | tel.: +420 225 985 225 | mobil: +420 777 333 370

REDAKCE KAM po Česku | Kubelíkova 30 | 130 00 Praha 3
 e-mail: redakce@kampocesku.cz | tel.: +420 222 944 816-7 | mobil: +420 602 223 279

www.kampocesku.cz

Milí čtenáři,

situace ve světě zmrazila Zemi, která se méně chvěje, a seismologové mají volno, stejně jako mnozí další v nejistotě žijící lidé. Naproti tomu plasty mají své jisté. Budou tu s námi příští stovky let, než se vytratí. Tak to prostě chodí, něco v přírodě zůstává a jiné mizí. Jako například voda, která mizí dlouhodobě. Bude-li mizet dál, dopady na zemědělství nás neminou. Špatná zpráva pro

zahrádkáře a malopěstitele, dobrá pro všechny dovozce potravin za nehorázné ceny. Ale měl bych nápad. Když už naši mocní tak makají, jak říkají, co kdyby se stejným nadšením mákli na tom, jak udržet vodu v naší krajině?

Sledoval jsem se zájmem televizní obavy některých starostů malých obcí, kterým vadili turisté a luftáci pohybující se po jejich obcích v době, kdy byla naše země v jiném stavu. Možná si jen neuvědomili, že turisté a luftáci jsou také lidé, jen žijící ve velkých městech a mající své lidské potřeby. Že jsou nuceni opatřeními žít mezi čtyřmi zdmi, pracovat z domova, doma vzdělávat své děti a občas vyvenčit psa. Trocha toho klidu, změna prostředí, zeleň a procházka přírodou jim pomáhaly se z toho všeho jen nebláznit.

Roky také radím, poznejme místa krásná, česká, moravská a slezská – Tramtárie počká. Jako kdybych hrách na stěnu házel. Ale najednou to jde. Poptávka po domácí dovolené roste, protože komu by se chtělo na deset dní do Tramtárie výměnou za čtrnáct dní karantény? Nikomu, a pokud přece, budou-li nás tam chtít. Měštům a obcím se naskýtá jedinečná možnost získat si širší pozornost návštěvníků. Opatření dostávají na frak u soudu a možná i díky teplejšímu jarnímu počasí. Věřme, že se projeví sezonnost koronafujtajblu stejně jako u chřipky, o které i malé dítě ví, že její „sezona“ trvá od listopadu do března. Proč, nejspíš proto, že hlavní příčinou jsou uzavřené místnosti, kam lidé mizí před zimou, a zvyšuje se tak možnost jejího přenosu. Věřím v krásné zítřky zalité sluncem, a proto dál vydáváme naše magazíny pro vás, naše čtenáře. Toto májové vydání je toho dokladem a mé foto, kde vítám prvomájové jaro, nejspíš také.

Luděk Sládek, šéfredaktor

vyšlo 24. 4.

vyšlo 30. 3.

vyšlo 30. 3.

KAM po Česku (měsíčník)

vydává v ČR: Vydavatelství KAM po Česku, s. r. o.
Kubelíkova 1108/30, 130 00 Praha 3, IČ: 04892232
tel.: +420 222 944 816-7, e-mail: redakce@kamocesku.cz
www.kamocesku.cz
registrováno: MK ČR E 17865, ISSN 1802-8640

grafický návrh, zlom a předtisková příprava: Luděk Dolejší, tisk: Akontext, s. r. o.
distribuce pro předplatitele: jménem vydavatele zajišťuje SEND Předplatné, s. r. o.,
tel.: +420 225 985 225, e-mail: send@send.cz, www.send.cz

foto Kalendárium: © Wikimedia Commons, NPÚ On-line katalog portrétů
titulní strana: foto © Depositphotos™

Zasláním příspěvku nebo díla dává zaslátel souhlas vydavateli k jeho šíření v tištěné či elektronické podobě. Za zveřejnění inzerce a PR článků odpovídá zadavatel. Za změnu programu odpovídá pořadatel. Přetisk článků včetně obrázků se výslovně zapovídá.

Veškerá práva včetně práva reprodukce jsou vyhrazena.

© Vydavatelství KAM po Česku, s. r. o.

Panenko Skákavá!

Zvolání známé v Čechách i na Moravě použijeme, jsme-li zaskočení složitostí situace. Málokdo ale ví, že se váže k poutnímu místu ve Skocích u Žlutic. Místu dnes zapomenutému, stejně jako jeho příběh.

Zvolání lidově zdrobněle na „Panenko“ se dostalo na oltářní obraz poutního kostela Navštívení Panny Marie – dnes ve Skocích, dříve ve Skoku (Mariánské Skoky), německy Stock či Maria Stock. Odtud počestěle „Skákavá“. Obraz prý měl zázračnou moc a poutníci se jí dožadovali tímto provoláním. Každé dílo ukrývá příběh. Oltářní obraz ukrývá dvě protikladné víry. Říká se, že lidé ze Skoků nechodili moc do kostela, protože cesta do Žlutic byla dlouhá a za psího počasí neschůdná. Proto počátkem roku 1717 místní farář vyzval deset nejbohatších sedláků, aby každý přispěl deset zlatých na stavbu kaple a ulití zvonu. Sedláci namítali, že jejich otcové a dědové se bez kaple také obešli, ale slibem nezarmoutíš. Slíbili přispět, ale nakonec přispěl jen Adam Lienert. Údajně proto, že se mu ve snu zjevila Panenka Marie a připomněla slib farářů. Prodal tedy koně za 25 zlatých, v Toužimi najal zedníka a ve Žluticích tesaře. Panský úřad v Údrči věnoval dvě klády na stavební dřevo a dvě stě cihel. Lienert na doporučení faráře P. Ricka vybral zasvěcení Panně Marii Pomocné. U malíře Johanna Wolfganga Richtera, toužimského měšťana, nechal zhotovit kopii zázračného milostného obrazu Panny Marie Pomocné z německého Pasova. Obraz byl původně zavěšen na zdi a do oltáře se dostal až po dostavbě poutního kostela Johannem Schmiedem z Útviny (1736–1749). Oltář s baldachýnem (1760) na čtyřech dřevěných točených sloupech s hlavicemi měl v zadní stěně oltářního stolu 13 otvorů, kam vkládali poutníci zásuvky se svátostky k posvěcení. Představoval nebesa s anděly a schody do nebe. Pod obrazem byla kasička na milodary sloužící zároveň jako klekátko a stupínek. Původní kopie originálu pasovského obrazu ze Skoků je v klášteře Teplá. Jeho kopie je dnes ve skokovském oltáři a druhá menší, nošená při poutích, je uložena v bočním oltáři tamtéž. Další dvě kopie na přání trapistů jsou v Opatství Sept Fons ve Francii a v klášteře Nový Dvůr.

Obraz je ve své podstatě ukázkovým paradoxem mariánského kultu a autora obrazu Lucase Cranacha staršího. Když Cranach obraz maloval, byl protestantem, stejně jako jeho mecenáš kurfiřt Jiří Saský, u něhož byl Cranach dvorním malířem a který podporoval i jeho přítele, protestantského reformátora Martina Luthera. Jak se to stalo? To je ale už jiný příběh.

Luděk Sládek

■ KAM vybírá z obsahu

Železný a zlatý	3
Praha, Hrad a husité	4
Žatec zavírá brány	5
Člen klanu malířského	7
Tyršův dům v Praze	9
Osobnost komiksová, domácí i světová	13
Historické město roku 2019	14–17
Kudy do Plzně?	19
Vimperk – na kole i pěšky Pošumavím	20
Krušky a kešky	23
Zažijte neznámá místa Libereckého kraje	26
Náchod – Lesoparkem Montace	27
Turisté se mohou těšit hned na čtyři nové rozhledny	28
Kroměřížsko – region na pomezí Hané a Valaška	31

První setkání (985)

Český kníže Břetislav I., nemanželský syn vzešlý z čiré lásky knížete Oldřicha (ženatý) a Boženy (vdaná), se potatil. Třeba tak, že unesl Jitku ze Svinibrodu, pozor, ne z Nymburka, jak se městu hanlivě přezdívá v Poděbradech, ale ze Schweinfurtu v Bavorsku.

Břetislav ale také v Hnězdně vyhlásil tzv. Břetislavova dekreta (první zákoník přemyslovského státu), převezl odtud ostatky sv. Vojtěcha do Prahy (svatokrádežně), nad světcovým hrobem zřídil arcibiskupství (bohulibé) a založil Brněnský hrad (prozírávé). Po letech údělného knížete Moravy, kterou

Únos Jitky ze Schweinfurtu

ostatně v letech 1027–1029 dobyl, usedl na knížecí stolec v květnu 1035. Tedy poté, co jej volební shromáždění v Praze schválilo, a během prvního setkání s císařem Konrádem II. v Bamberku přijal české země v léno. Pravda je, že výměnou za českou pomoc ve válce proti Luticům v Polabí.

Josef Grof

foto © Wikimedia Commons

KAM na výlet s IVANEM FÍLOU

Režisér, scenárista a spisovatel Ivan Fíla se po studiích režie a scenáristiky na Filmové fakultě v Kolíně nad Rýnem začal věnovat dokumentárním či krátkým filmům a fotografii. V roce 1996 debutoval na poli hraného filmu snímkem *Lea*, který získal z prestižních ocenění například cenu OCIC na Benátském filmovém festivalu, dva České lvy a byl nominován na Zlatý glóbus a na Evropskou filmovou cenu. Film následně zaujal i Stevena Spielberga, který Ivana Fílu pozval do Hollywoodu ke spolupráci na scénáři. V roce 2004 natočil *Krále zlodějů*, jenž získal mimo jiné čtyři České lvy a za Slovensko byl v širší nominaci na Oscara. V současné době slaví Ivan Fíla úspěch s románem *Rytec kamejí a Muž, který stál v cestě* – o politiku Františku Krieglovi. Jeho příběh by chtěl brzy vyprávět také na filmovém plátně.

Režisér a spisovatel Ivan Fíla

Hrubou Skálou, anebo když se z Turnova vydáte podél Jizery, můžete se zastavit na zámku Hrubý Rohozec či dojít až na Malou Skálu. Dalším mystickým místem jsou Jeseníky, kde jsem z větší části napsal oba romány. V tomto kraji jsem se toulal po horách Hrubého Jeseníku, Loučné nad Desnou či Lázních Jeseníků a také po Velkých Losinách. Mám také rád Vinoř, součást Prahy, kde je divoká příroda s mokřadem, osmi rybníky a dubem, kterému se říká axis mundi – osa světa, kde se stýká nebe se zemí. Kosmický strom, který vás vynese do oblak...

Děkuji Vám za zajímavé tipy na výlet a dovolu mi, abych Vám popřála mnoho úspěchů v profesním i osobním životě.

Tereza Blažková

KAM byste pozval naše čtenáře na výlet po České republice?

Chtěl bych je pozvat na tři magická místa, odkud velmi rád čerpám energii a také inspiraci pro psaní. Prvním z nich je Turnov a okolí Českého ráje, které je na výlety jako dělané – např. Skalní město pod

Zámek Hrubý Rohozec

foto © Wikimedia Commons, archiv Ivana Fíly

Ota, pražský biskup

(880 let)

Ota (* ? – † 10. 7. 1148), pocházející z urozené rodiny, jež později používala predikátu ze Švábenic, byl pražský kanovník, probošt v Sadské a v Praze. Doba jeho biskupského působení byla však politicky dost neklidná.

Když biskup Sylvestr odstoupil před vysvěcením z důvodu volby Vladislava II. knížetem, nahradil jej Ota, zvolený 23. 2. 1140. Snad 31. května 1140 získal v Mohuči investituru římského a německého krále Konráda III. a následně vysvěcení arcibiskupem Adalbertem II. Za jeho úřadování vznikly mnohé kláštery i proboštví a roku 1143 „uvítal“ teprve druhého papežského legáta Guida u nás. Legát usmířil

Znak pražské arcidiecéze

porážena moravská údělná knížata a Vladislava II. Druhý křížové cesty roku 1147 se již neúčastnil pro vysoký věk a zemřel 10. 7. 1148.

Alois Rula

foto © Wikimedia Commons, autor David Liuzzo

Dopisy čtenářů

Zákaz vjezdu, co se zažil

Vrba nad Berounkou

Hrad šípkové Růženky

Přátelé, kamarádi, známí, milí čtenáři, je až s podivem, o kolik méně písmenek jsme od vás dostali, o to více přišlo od vás do uzávěrky květnového vydání KAMu snímků. Proto jsme se rozhodli některé z nich zveřejnit.

Luděk Sládek, šéfredaktor

Nabídka výletů, kdesi na Brdech

S Bobíškem na Lovosí

Vzpouza české šlechty (710 let)

Jindřich Korutanský nebyl v Čechách zrovna oblíbeným panovníkem. Proto se proti němu česká šlechta vedená Jindřichem z Lipé 1. května 1310 vzbouřila.

Jindřich Korutanský na nástěnné malbě v zámku Ambras

foto © Wikimedia Commons

Poté co vraždou Václava III. v roce 1306 vymřeli Přemyslovci po meči, dostal se na trůn Jindřich Korutanský, který se krátce předtím oženil s Václavovou sestrou Annou. Král byl prý zbabělý, líný a hloupý. Čeští pánové se od něj odvrátili, zvolili si místo něj Rudolfa Habsburského a Jindřich musel zemi opustit. Rudolf ovšem v příštím roce zemřel, a Jindřich se tak vrátil k moci. Proti jeho vládě však nadále panovala v Čechách silná opozice, mezi jejíž vůdce patřil především mocný šlechtic Jindřich z Lipé. Jejich plánem bylo provdat sestru Václava III. Elišku Přemyslovnu za Jana Lucemburského, syna římského krále, a učinit jej tak českým panovníkem místo neoblíbeného Jindřicha. Přestože se tomu král snažil zabránit, neuspěl, v roce 1310 byla jeho vojska po delších potyčkách poražena a následně společně s Annou odešel do Tyrolska. Titul českého krále ale nepřestal používat až do smrti, přestože v Čechách už dávno vládli Lucemburkové. Jeho odpůrce Jindřich z Lipé pak dosáhl místa prvního muže v zemi po králi.

Jindřich z Lipé na portrétu Bartoloměje Paprockého

Martina Oplatková

Koruna z Přemyslova hrobu

Železný a zlatý (750 let)

Přemysl Otakar II. (1233–1278), syn českého krále Václava I. a Kunhuty Štaufské, pátý český král, moravský a kraňský markrabě i rakouský, štyrský a korutanský vévoda.

Vedl mnoho sporů a jejich předejhy byly různé. Například jeho rozvod s Markétou Babenberskou a sňatek s vnučkou Bély IV. Kunhutou Uherskou (1261). Když Béla zemřel, vdova Anna, matka Otakarovy ženy Kunhuty, prchla z Uher k dceři s uherskými korunovačními klenoty. Bělovým nástupcem se stal jeho syn Štěpán V., nepřítel Přemyslovců, a tak Otakar ve snaze udržet svůj vliv vyhlásil 3. 5. 1270 třetí česko-uherskou válku. Trvala do roku 1272 a během ní obsadili velkou část Slovenska.

Josef Grof

foto © Wikimedia Commons

Eliščin azyl v Nymburku (710 let)

Eliška Přemyslovna (1292–1330) byla dcerou českého a polského krále Václava II. a Guty Habsburské. Byla také poslední Přemyslovec po přeslici na českém trůně.

Vychovávána byla ve svatojiřském klášteře, o matku přišla v pěti letech a otec jí zemřel, když jí bylo čtrnáct. Krátce nato byl zavražděn jeho syn a bratr Elišky Václav III. (1306). Na trůnu se střídali

Jindřich Korutanský a Rudolf Habsburský. Když se na trůn roku 1307 vrátili Eliščin švagr Jindřich Korutanský a její sestra Anna, Elišku chtěli provdat, a zbavit se tak nebezpečí, že by se provdala za někoho, kdy by je ohrozil na českém trůně. Eliška byla nakonec uvězněna v klášteře sv. Jiří na Pražském hradě. V noci z 28. na 29. května 1310 se jí podařilo z kláštera v doprovodu komorných Anežky a Cecilky uprchnout. Vojsko Jindřicha Korutanského

však uprchlíci pronásledovalo. Večer družina dorazila k Nymburku, podle bájeslovné Hájkovy kroniky ke Svinibrodu. Před branami vyřkla větu: „Můj otec vám dal hradby, a proto žádám o vaši podporu.“ Nebyt nymburských konšelů a rychtáře, byla by zabita, Jana Lucemburského by si nevzala a Karel IV. by se nikdy nenarodil. Ubytovali ji v Brzorádově domě na dnešním náměstí Přemyslovců. Svátba Elišky a Jana se konala 1. 9. 1310 ve Špýru a poté Jan vojensky obsadil Čechy.

Antonín Fridrich

Nejstarší známé vyobrazení Nymburka, Matthias Gerung (1536/1537)

Freska na ostění bývalé fortny

Požár Chebu (750 let)

Někdy po roce 1240 přichází do Chebu řád minoritů a už roku 1256 v jejich klášteře vydal řezenský biskup Albrecht listinu. Donátory stavby konventu byli Hech z Pograthu a Honigr Schmidl ze Seebergu.

Podoba románského komplexu však není moc známa. Při požáru Chebu v noci na 16. května 1270 plameny zahubily 150 měšťanů, popelem lehla většina domů a kláštery minoritů i klarisek. Řezenský biskup Heinrich vysvětil 26. 1. 1285 za účasti římského krále Rudolfa I. Habsburského, církevních i šlechtických hodnostářů dlících v Chebu na sněmu nový kostel Zvěstování Panny Marie. Již 30. 1. 1285 tu byli oddáni český král Václav II. a Guta, dcera Rudolfa I. Sňatek připomíná freska na ostění původní gotické fortny kláštera.

Alois Rula

foto © P. Šebesta

Eliška, iluminace, Zbraslavská kronika (1305–1339)

foto © Wikimedia Commons; Státní okresní archiv Nymburk

Historia magistra vitae

1. 5. 1365 (655 let)

Císař **Karel IV.** se sešel v Avignonu s papežem **Urbanem V.** a jednal s ním o dvou významných otázkách: o plánu na novou křížovou výpravu, která by osvobodila Jeruzalém z rukou Turků (Karel taktizoval a z výpravy nakonec sešlo). A o problému navrácení Svaté stolice z Avignonu do Říma.

1. 5. 1605 (415 let)

Počátek **vpádu vojsk sedmihradského knížete** Štěpána Bočkaje na jihovýchodní Moravu. Bočkej vyzýval moravské stavy, aby se k němu přidaly v boji za náboženskou svobodu. Obrana země byla svěřena zemskému hejtmánovi Karlu z Lichtenštejna. Bočkejovci pronikali na Moravu až do července.

1. 5. 1680 (340 let)

Povstalci Emmericha Tökölyho **vtrhli** třemi proudy **na východní Moravu**, ke Kloboukům a Světlou, do okolí Frenštátu, Hukvald a Frýdku, a dostali se až k slezským hranicím. Obrana Moravy byla svěřena podmaršálkovi Ernstu Rüdigerovi hraběti Starhembergovi za pomoci 400 Valachů.

1. 5. 1880 (140 let)

Malíř **Herbert Masaryk** se narodil 1. 5. 1880 ve Vídni († 15. 3. 1915). Syn prezidenta Tomáše Garrigua Masaryka Herbert byl velmi nadaný. Malování studoval v Praze, Florencii a Antverpách. Oženil se s vdovou po malíři Antonínu Slavičkovi. Zabýval se portréty a krajinomalbou.

1. 5. 1890 (130 let)

V Praze, Brně a na jiných místech se konaly oslavy u příležitosti 1. máje, který byl poprvé slaven jako **Svátek práce**. Svátek zavedla v roce 1889 II. internacionála na paměť vypuknutí stávkových amerických dělníků v Chicagu dne 1. 5. 1886. V Praze se prvně slavil na Střeleckém ostrově.

Budyšínské povstání řemeslníků (615 let)

V roce 1405 povstali v hornoluzickém městě řemeslníci a Budyšín ovládli. Vzpouru osobně potlačil Václav IV., který dal její vůdce popravit.

Zatímco v českých zemích je král Václav IV. uznáván jako moudrý a oblíbený panovník, v Budyšíně v Horní

Václav IV., pozdější portrét z doby barokní

Lužici, dnešní Německo, je tomu trochu jinak. Od roku 1319 bylo toto půvabné město na řece Sprévě po tři století pod vládou českých panovníků. Ve městě získávali čím dál větší slovo řemeslníci a jejich cechy a vadilo jim, že v městské správě mají místo výhradně členové patricijských rodin. Vedlo to k častým nepokojům, které se Václav IV. pokusil uklidnit tím, že v roce 1391 změnil uspořádání radnice a zavedl grémium, ve kterém se kromě dvanácti členů rady setkávali i zástupci cechů, za každý dva členové. Příliš to však nepomohlo: 5. května roku 1405 se

Pohled na staré město v Budyšíně

řemeslníci vzbuřili, násilně obsadili radnici a zvolili si novou městskou radu. Václav IV. přijel osobně, nechal okamžitě zatknout 78 lidí, patnáct z nich dal popravit, ostatní museli opustit město. Obnovil městskou radu složenou z patricijů a práva cechů opět zrušil.

Martina Oplatková

Praha, Hrad a husité (600 let)

Počátky Pražského hradu halí závoj dávnověku, ale předpokládá se, že jeho zakladatelem byl kníže Bořivoj (860/865–894). Lze říci, že za dobu své existence byl Pražský hrad dobyt pouze jednou.

Neúspěšně obléhali Pražský hrad roku 1105 Svatopluk, roku 1142 Konrád Znojemský, roku 1178 Fridrich a Soběslav II., roku 1182 Konrád Ota, roku 1184 Václav, roku 1192 Přemysl Otakar I., roku 1193 Jindřich Břetislav, v letech 1631–1632 Sasové a roku 1757 Prusové. Obsadit se jej podařilo během rodových válek Přemyslovců (1002–1004) střídavě Vladivojovi, Jaromírovi, Boleslavu III. Ukrutnému, Boleslavu Chrabrému a Jindřichu II. Roku 1248 Přemysl Otakar II. neuhájil Hrad proti otci Václavovi I. a vydal mu jej, stejně jako byl vydán posádkou roku 1421 Václavu Cardovi z Petrovic.

Husité bojují s křížáky, Jenský kodex

Husitská Praha 1420

Když nejvyšší purkrabí Čeněk z Vartemberka přešel 17. 4. na stranu pražanů, Hrad jim vydal. Když 7. 5. přešel zpět k Zikmundovi, vrátil mu jej. Pražané se pokusili opakovaně Hrad dobýt, leč neúspěšně. Naposledy silou spojených husitských vojsk táboritů, orebitů a pomocných houfů žateckých, lounských a slánských husitů 28. 5. Neúspěšně – 12. 6. Zikmund prorazil obléhání a zásobil posádku. Pražané o dva dny později od obléhání upustili. Závěrem lze tedy říci, že Pražský hrad dobyt jen roku 1648 švédská vojska gen. Königsmarcka.

Alois Rula

1315
(705 let)
Jitka
Lucemburská
* 20. 5. 1315
† 11. 9. 1349
česká princezna,
druhorozená
dcera Jana
Lucemburského

1335
(685 let)
Markéta
Lucemburská
* 24. 5. 1335
† 7. 9. 1349
česká princezna,
dcera Karla IV.
a Blanky z Valois

1440
(580 let)
Ladislav
Pohrobek
1. 5. 1440
formálně
korunován
uherským králem
(1453 českým
králem)

Obléhání Zbořeného Kostelce (570 let)

Podobně jako lidem, tak i některým hradům sudičky úplně nepřály. Časté změny majitelů, požár, války a drancování, chátrání a nakonec přerod ve zříceniny.

Původní hrad Kostelec vznikl už ve století 13., ale písemně je doložen až před polovinou 14. století. Mezi jeho vlastníky patřil nějaký čas i Karel IV. V květnu 1450 ho zrovna vlastnil stoupenec Strakonické jednoty Kuneš z Dubé, katolík a podnikavý loupežník. To byl důvod k zásahu. Budoucí český král Jiří z Kunštátu a Poděbrad, tou dobou zemský správce, spolu se svým příbuzným Zdeňkem Konopištským ze Šternberka hrad 18. května 1450 oblehli a po pěti dnech dobyli. Tato akce zapadala do tehdejších diplomaticko-vojenských aktivit Jiřího z Poděbrad, kdy dva roky předtím dobyl Prahu a dva roky poté Tábor. Zdeněk Konopištský dostal hrad do vlastnictví a vytvořil z něj jeden ze svých vojenských opěrných bodů. O několik let později

Zřícenina hradu Zbořený Kostelec

dokonce vedl Jiřího ke korunovaci a složil mu hold jako první. Přátelství Jiřího a Zdeňka se ale v průběhu času zhroutilo. Zdeněk Konopištský se stal čelním představitelem protipoděbradské opozice, a to se neobešlo bez

následků. Hrad Kostelec byl v roce 1467 dobyt a zbořen královským vojskem. Dnešní jméno obce Zbořený Kostelec naproti přes řeku je odrazem stavu a vývoje hradu doby následující.

-babok-

Žatec zavírá brány (455 let)

Zní to nadneseně a není to turistická současnost. Po nástupu Habsburků v Čechách to však byl pro královské město Žatec problém vedoucí ke střetu s panovníkem. Ferdinandovi I. zavřeli žatečtí občané své město tak říkajíc před nosem.

Maximilián II. Habsburský, autor Dominicus Custos

Ferdinand zastával absolutismus, který se šířil celou Evropou. To samozřejmě vedlo ke střetu s českým

stavovským státem a jeho městy. Habsburkové prosazující katolické vyznání tak stáli proti obyvatelstvu českých zemí, hlásícímu se k utrakvismu, augsburské konfesi a k jednotě bratrské. Ferdinand začal městům omezovat privilegia a zvyšovat jim daně. Toto napětí zapříčinilo, že Žatečtí roku 1540 do svého města císaře nepustili. Zkrátka mu zavřeli brány a on musel přespat před hradbami. Trestem městu pak byl až do roku 1564 zákaz panovníka brány zavírat. Po jeho smrti 25. 7. 1564 ve Vídni nastoupil na trůn jeho syn Maximilián II. Habsburský, který se už v mládí nadchl pro humanistické ideje. Možná právě proto udělil 23. května 1565 městu majestát v podobě práva městské brány opět zavírat.

-mf-

Kněžská brána v Žatci

Historia magistra vitae

1. 5. 1945 (75 let)

Němci popravili v terezínském pevnosti 56 příslušníků českého odboje. Na příkaz K. H. Franka se konala v terezínském Malé pevnosti **poslední poprava** 51 vězňů. Mezi nimi byla skupina členů organizace Předvoj, protifašistické organizace komunisticky orientované mládeže.

2. 5. 1375 (645 let)

„Císař **Karel IV.** položil **sněm na hradě pražském**, na němž svolena císaři berně podlé šacuňkuv z jedné hřivny grošův jeden groš rázu českého na vyplacení zámkův a zboží králi českému náležitých.“ (Kalendář historický národa českého, Daniel Adam z Veleslavína, str. 411)

3. 5. 1655 (365 let)

Vizionářka **Maxmiliána Zásnecká ze Zásneck** se narodila 3. 5. 1655 († 17. 6. 1718). Ve dvanácti letech se rodičům svěřila, že se jí zjevila Panna Marie. V roce 1673 vstoupila do premonstrátského kláštera v Doksanech. V roce 1677 se jí z hluboké víry zázračně vrátil zrak a zdraví.

3. 5. 1915 (105 let)

Voják **Jan Zemek** se narodil 3. 5. 1915 ve Vlčnově († 6. 7. 1994). V roce 1941 byl vybrán do programu přípravy na nasazení v Protektorátu Čechy a Morava. Byl zařazen do skupiny operace Silver B jako velitel. Po výsadbě se po zbytek války ukrýval na Moravě. 1950 byl propuštěn z armády.

4. 5. 1450 (570 let)

Město **Dvůr Králové nad Labem** vyhořelo, žháři byli upáleni. Město na horním toku Labe s první písemnou zmínkou o Dvoru (Curia též Dvůr-Chvojno) z roku 1270 je dnes asi nejvíce známé díky zoologické zahradě s africkou safari. Historické jádro města je městskou památkovou zónou.

1700

(320 let)

Filip Josef Kinský

* 1. 5. 1700
† 12. 1. 1749
český šlechtic,
držitel Řádu
zlatého rouna

1725

(295 let)

František Antonín Nostic-Rieneck

* 17. 5. 1725
† 29. 9. 1794
český šlechtic,
nejvyšší purkrabí
pražský

1770

(250 let)

Antonín Bedřich I. Mitrovský

* 20. 5. 1770
† 1. 9. 1842
moravský
gubernátor
a nejvyšší český
kancléř

Historia magistra vitae

7. 5. 1420 (600 let)

Nejvyšší purkrabí pražský Čeněk z Vartenberka **vydal Zikmundovi Lucemburskému Pražský hrad**. Učinil tak poté, co Zikmund s křižáckým vojskem přitáhl od Vratislavi ku Praze, a to pod vlivem Zikmundových úspěchů a také protože nesouhlasil se spoluprací pražských husitů s tábor-skými radikály.

10. 5. 1490 (530 let)

„Služebníci Hynka knížete Poděbradského čtvrceni za Hradčany ... stínání měšťané staroměstští ... protože chtěli **zamordovati krále Vladislava**, ... navedeni jsou od krále Matyáše uherského.“ (Kalendář historický národa českého, Daniel Adam z Veleslavína, str. 434)

10. 5. 1845 (175 let)

Majitel panství L. K. Nádherný otevřel v Dolním Adršpachu u Trutnova **první přádelní školu** v českých zemích. Školy tohoto zaměření měly rozšířit mezi domácími přádláky lnu znalost předení jemné příze, a zlepšit tak ruční předení lnu, aby bylo schopno konkurovat strojové výrobě.

10. 5. 1910 (110 let)

Voják **Tomáš Býček** se narodil 10. 5. 1910 v Holkovici († 29. listopadu 1986). Byl příslušníkem výsadku Barium. Po výsadku v roce 1944 se jeho členům podařilo oživit protiněmecký odboj v severovýchodních Čechách. V roce 1948 opustil Československo, dožil ve Velké Británii.

14. 5. 1415 (605 let)

„Páni Čechové a Poláci, přítomní na sněmu v Konstanci, přímluvu učinili skrze Mistra Petra z Mladěňovic za **Mistra Jana z Husince**, vězně, aby propuštěn byl a vyslyšen podle svobodného glejtu sobě daného.“ (Kalendář historický národa českého, Daniel Adam z Veleslavína, str. 447)

Neúplný mír (385 let)

Během třicetileté války (1618–1648) se odehrálo mnoho politických rozhodnutí, která na dlouhou dobu ovlivnila život v evropských regionech. Jedním z nich byla smlouva **Pražský mír**, jež 30. května 1635 ukončila konflikt mezi říšskými stavy a císařem Ferdinandem II. Habsburským.

Uzavření Pražského míru předcházelo několikaměsíční jednání kurfiřta Jana Jiřího I. Saského s habsburskou delegací v Pirně a Litoměřicích. Cílem bylo příměří mezi Habsburky a říšskými knížaty. V případě uzavření smlouvy by měl císař volný prostor k boji s Francií i Švédskem a mohl počítat s částečnou pomocí Sasku. K podpisu separátního míru došlo a kurfiřtovi Janu Jiřímu připadlo území Horní a Dolní Lužice, které více než 300 let patřilo k zemím Koruny české. Od roku 1635 připadla saskému rodu Wettinů území s bohatými městy tzv.

Pražská defenestrace 1618, mědirytina z Theatrum Europaeum

Šestiměstí – Žitavou, Zhořelcem, Budyšinem, Kamencem, Lubání a Lobovou. Obě země byly postoupeny Sasku jako vyrovnání válečných dluhů. Všeobecný mír však nemohl být i nadále

v Německu nastolen, Francie a Švédsko pokračovaly dál v tažení proti císaři. Válka trvala až do roku 1648, kdy byla ukončena vestfálským mírem. Jeho součástí se staly i územní změny z Pražského míru, a tak Horní a Dolní Lužice definitivně připadly Sasku, aby se o dvě stě let později staly součástí sjednoceného Německa. Po první světové válce se o jejich

připojení k nově vzniklému československému státu snažil tehdejší ministr zahraničních věcí Edvard Beneš, ovšem bez úspěchu.

-al-

foto © Wikimedia Commons

Vychovatel šlechticů (205 let)

Český knihovník, překladatel a spisovatel **Antonín Jaroslav Vrtátko „Benátský“** se do historie zapsal také coby horlivý zastávce pravosti Rukopisů královédvorského a zelenohorského. Je ale také znám jako vychovatel dětí předních šlechtických rodů.

Antonín Jaroslav Vrtátko, foto J. Tomáš, 1892

Narodil se v rodině hrnčíře Josefa Vrtátka 29. května 1815 v Benátkách nad Jizerou. Vystudoval filozofii a práva na Karlo-Ferdinandově univerzitě (1833–1839). Poté působil jako vychovatel v šlechtických domech barona Hildprandta nebo hraběte Harracha a v Itálii v rodině arciknížete Rainera Josefa Habsbursko-Lotrinského. Po skončení pedagogické dráhy se vrátil do Prahy, kde započal svou dráhu vědeckou a literární. V roce 1861 nastoupil místo hlavního knihovníka Musea království českého. Za jeho působení došlo k velkému nárůstu fondu knihovny, avšak po organizační stránce nedokázal zajistit plynulé zpracování sbírek ani chod knihovny. Byl členem mnoha spolků a organizací, které podporovaly český

vědecký a kulturní život, mj. Královské české společnosti nauk, České akademie věd nebo Matice české. Redigoval první číslo almanachu Perly české, vydaného u příležitosti oslav příjezdu císaře Františka Josefa do Prahy. Patřil také mezi zarputilé obránce pravosti Rukopisů, zvláště Rukopisu zelenohorského, kdy inicioval jeho fotografické vydání. Publikoval povídky, básně a cestopisné črty, překládal díla Aristotelova a patřil mezi přední znalce řecké kultury. Vydal sbírku původních básní pro děti Sedmikrásky nebo korespondenci mezi Václavem Hankou a Josefem Dobrovským. Zemřel na svou dobu nečekaně, při dopravní nehodě 19. prosince 1892 v Praze. Pochován byl na Olšanských hřbitvech.

-al-

foto © Wikimedia Commons

1785
(235 let)
Jan Hostivít Pospíšil
* 30. 5. 1785
† 8. 10. 1868
český tiskař,
nakladatel
a knihkupec

1805
(215 let)
Jan Nepomuk Eiselt
* 24. 5. 1805
† 7. 1. 1868
český lékař,
průkopník
prevence
a hygieny

1815
(205 let)
Jan Malýpetr
* 29. 5. 1815
† 31. 1. 1899
český učitel,
vytvořil české
sportovní
názvosloví

Člen klanu malířského (200 let)

Bohém a idealista, významný představitel českého romantismu **Josef Mánes** byl příslušníkem rozvětvené umělecké rodiny. Narodil se 12. května 1820 v Praze a jeho otcem byl proslulý malíř a profesor krajinomalby Antonín Mánes.

Studoval na Akademii výtvarných umění v Praze, kde byl však s výukou nespokojen, a odešel na školu do Mnichova. Podnikl také několik studijních cest do Polska, Slezska a Drážďan. Mánesova tvorba inspirovaná životem venkovského lidu ovlivnila celé jeho tvůrčí období, kdy upřednostňoval portréty a krajinomalbu. Na pozvání šlechtické rodiny Silva-Tarouců pravidelně pobýval na jejich sídle v Čechách pod Kosířem, kde vytvořil svá nejlepší díla. Kromě malby navrhoval i kroje a prapory pro Sokol a jiné spolky, ilustroval

Josef Mánes, autor J. Háša, 1917

knihy. V 60. letech získal významnou zakázku na vytvoření dvanácti medailonů pro kalendářní desku na Staroměstském orloji. V celém díle obsáhl mistrně všechny malířské kategorie a stal se vzorem pro budoucí generace. V osobním životě však

nebyl příliš šťastný. Potýkal se s vážnou nemocí, rodina jej donutila odvrhnout ženu, která mu porodila nemanželské dítě. Byl současně Boženy Němcové, se kterou jej pojilo přátelství a těžký osud lidí toužících pozvednout český národ. Po několika letech utrpení, které mu přinášela postupující duševní

Švadlenka (1858–1859), portrét Františky Pokorné, snoubenky malíře Adolfa Kosárka, ve chvíli, kdy si šije svatební šaty a dozvídá se o ženichově smrtelné nemoci

choroba, zemřel ve věku jednapadesátilet 9. 12. 1871. Josef Mánes je pohřben na Olšanských hřbitovech v Praze.

-aba-

Zapomenutý malíř a architekt (200 let)

Bedřich Wachsmann, křtěný **Friedrich**, prastrýc **Jiřího Voskovce**, se narodil 17. května 1820 v Litoměřicích. Pocházel z rodiny právníka, vystudoval nižší gymnázium v Litoměřicích a roku 1840 odešel na malířskou akademii do Lipska.

Později studoval v Drážďanech a Praze. Vedle studia se již živil litografickými pracemi a tvořil miniatury. Roku 1848 se přemístil do Innsbrucku, kde rok a půl maloval krajinky. Jeho dalším působištěm se stal Mnichov, kde se proslavil tak, že místní umělecká beseda pět let po sobě kupovala jeho obrazy. Vytvořil četné návrhy na oltáře, kazatelny, kostelní lampy a mešní nádoby. Byl vyhledávaný také jako učitel a dosáhl úspěchů i na výstavách v Salcburku, Linci, Vídni a Praze. Na podzim roku 1854 se vrátil do Prahy. Maloval akvarely i olejomalby, kreslil ornamenty

Bedřich Wachsmann na kresbě z roku 1881

a návrhy na pomníky. Byl také sběratelem starožitností, vydal teoretický návod o krajinářství a napsal řadu cestopisných pojednání. Jako člen delegace pražské obchodní komory se účastnil pařížské průmyslové výstavy. Byl i členem Umělecké besedy. Ačkoliv byl původem Němec, byl pro své politické názory svými současníky považován za českého umělce a vlastence. Bedřich Wachsmann „odešel“ uprostřed práce na návrhu nábytku pro zámek v Přerově, zemřel ve spánku 27. února 1897. Pohřben byl na Olšanských hřbitovech v Praze.

Helena Jehličková

Historia magistra vitae

15. 5. 1855 (165 let)

Vychází první ze 4 sešitů knihy Boženy Němcové **Babička** s podtitulem **Obrazy venkovského života**. Jde o nejznámější dílo jedné z nejznámějších českých spisovatelek, zařazované na rozhraní pozdního romantismu a raného realismu. Kniha byla přeložena do několika desítek jazyků.

16. 5. 1625 (395 let)

Při revizi zemského zřízení zrušil Ferdinand II. úřad karlístejnského purkrábové a nechal převézt **korunovační klenoty** z Karlíštejna do Prahy, kde je měl pod svou kontrolou. Ačkoliv původně dle Karla IV. neměly klenoty opustit Prahu, byly již Václavem IV. převezeny na Karlístejn.

21. 5. 1315 (705 let)

„Jan, **král český**, sebrav půl druhého tisíce Čechů, **táhl na Matěje z Trenčína, uherského pána**, kterýž v Moravě škody činil. A tam král český ... Matěje porazil, kdež Uhrům padlo půldruhého sta, z Čechů toliko jeden.“ (Kalendář historický národa českého, Daniel Adam z Veleslavína, str. 468)

21. 5. 1995 (25 let)

Papež Jan Pavel II. během své návštěvy České republiky na stotisícovém shromáždění na letišti v Olomouci-Neředíně **svatořečil** blahoslaveného **Jana Sarkandra** a blahoslavenou **Zdislavu z Lemberka**. Zdislava byla v témže roce prohlášena za hlavní patronku Litoměřické diecéze.

23. 5. 1420 (600 let)

„Klášter Postoloprtský, jinak Apostolotum Portae (Brána apoštolů), od záteckých, lounských a slánských vy-pálen.“ (Kalendář historický národa českého, Daniel Adam z Veleslavína, str. 473) **Benediktinský klášter v Postoloprtech** vznikl před rokem 1119, jeho zakladatel není znám.

1845
(175 let)
Jan Kušta
* 22. 5. 1845
† 1. 4. 1900
český geolog
a paleontolog

1905
(115 let)
Karel Hromádka
* 23. 5. 1905
† 30. 3. 1978
český hokejový
útočník a trenér

1905
(115 let)
Ladislav Tikal
* 25. 5. 1905
† 30. 6. 1980
český gymnasta
a olympionik

Historia magistra vitae

25. 5. 1420 (600 let)

„Ženy tábořské rozbořily klášter sv. Panny Kateřiny v Novém Městě pražském, vyhnavše z něho jeptišky. Přitom boření štít kostelní na ně se obořil a dvacet sedm z nich zařítíl.“ (Kalendář historický národa českého, Daniel Adam z Veleslavína, str. 481)

27. 5. 1330 (690 let)

„Na den křesťanských Letnic, **Král** Jan Český, jsa v Landově, listem svým povolil a moc dal Pražanům, aby syny neposlušné, nezdárné a marnotratné města svého i jiných v Čechách, ... **trestati** mohli.“ (Kalendář historický národa českého, Daniel Adam z Veleslavína, str. 487)

27. 5. 1910 (110 let)

Učitel a štábní kapitán **Václav Knotek** se narodil 27. 5. 1910 v Prostějově († 16. 6. 1948). Byl vedoucím šifrantů československé exilové vojenské zpravodajské služby za druhé světové války a členem třetího odboje. Po zadržení Státní bezpečností v červnu 1948 spáchal sebevraždu.

29. 5. 1855 (165 let)

V roce 1855 císař František Josef I. **zrušil věznic na Špilberku** a její prostory se přeměnily na vojenská kasárna, kterými zůstaly dalších sto let. Jeden z posledních vězňů byl vězeň č. 1042 – Václav Babinský. Byl zde vězněn v letech 1841–1855. Vězení zde bylo od 17. století.

31. 5. 1885 (135 let)

Český průkopník letectví **Evžen Čihák** se narodil 31. 5. 1885 v chorvatském Vinkovci († 8. 5. 1958). Byl bratrancem a zpočátku i spolupracovníkem Jana Kašpara. Svůj první veřejný vzlet uskutečnil 16. 7. 1911 v Poděbradech. Absolvoval 33 veřejných vzletů v letech 1911–1914.

Církevní malíř (195 let)

Jan Umlauf byl akademický malíř, jehož díla jsou vystavena např. na zámku v Letohradě, ve Svaté Hoře u Příbrami nebo v kostele sv. Ignáce v Praze. Vedle portrétů se věnoval především církevním zakázkám.

Jan Umlauf, okolo roku 1865

Narodil se 21. května 1825 v Mlýnici u Červené Vody v rodině malíře a řezbáře Dominika Umlaufa, který se i bez odborného vzdělání dokázal výtvarným uměním dobře uživit. Studoval na pražské akademii, od roku 1839 pak na akademii vídeňské. Na rozdíl od svého staršího, předčasně zemřelého bratra Ignáce, rovněž malíře, cestujícího Evropou, se Jan usadil v Letohradu (Kyšperku) a věnoval se především církevnímu malířství. To byl na venkově pro jeho profesi poměrně jistý zdroj obživy, i když Jan Umlauf nepohrdl ani zakázkami jiného druhu (např. pro králický střelecký spolek maloval terče apod.). Zároveň se věnoval také portrétování a namaloval přes čtyři stovky rodinných portrétů. Malířství mu velmi dobře vynášelo a on se stal zámožným obyvatelem města, o čemž svědčí i to, že měl volební právo do obecního zastupitelstva, které v té době mohli mít pouze majetníci. Statistický přehled jeho díla je impozantní. Uvádí se, že je autorem více než 300 velkých oltářních obrazů, přes 400 portrétů a 20 křížových cest. Jako projev úcty svému městu odkázal místní Vojáckově školní galerii mj. portréty svých rodičů. Jan Umlauf, který patřil také k průkopníkům fotografie, byl dvakrát ženatý, ale zemřel bez potomků 9. 1. 1916 v Letohradě.

František Jehlička

foto © Wikimedia Commons

Opomíjený chemik světového významu (165 let)

Český chemik, badatel a pedagog Bohuslav Brauner byl jedním z prvních, kdo pochopil zásadní význam Mendělejevova zákona a periodické soustavy prvků. Narodil se 8. května 1855 do zámožné rodiny nadšeného vlastence a vlivného politika Františka Augusta Braunera.

Od mládí tíhl k přírodním vědám, v raném věku měl vlastní domácí laboratoř, a lásku k chemii zdědil po předcích. Po studiích anorganické chemie na pražské polytechnice (dnes ČVUT) si své vzdělání rozšiřoval na univerzitě v Heidelbergu a Manchesteru. Po návratu z Anglie se habilitoval a roku 1897 se stal řádným profesorem analytické a anorganické chemie na Univerzitě Karlově. Navázal osobní styky s ruským chemikem D. I. Mendělejevem a stal se jeho propagátorem a stoupencem. Svými pracemi přispěl nemalým dílem k uznání Mendělejevova objevu nejen u nás, ale také v Evropě. Brauner za svůj život napsal zhruba 170 vědeckých článků a publikací s mnohostranným zaměřením. Celých 40 let se věnoval studiu prvků vzácných zemin, jejich

Bohuslav Brauner, kolem roku 1910

atomových hmotností, sloučenin a postavení v periodické tabulce prvků. O Braunerově významu svědčí řada ocenění v cizině, jako několik čestných doktorátů na tamních univerzitách. Byl vyznamenán Řádem čestné legie Francouzské republiky a členem navrhovatelů na Nobelovu cenu za chemii. Mimo svou profesi byl nadšeným sportovcem, kdy se jako jeden z prvních našinců v Anglii seznámil s tehdy ještě málo známým sportem – fotballem. Aktivně se věnoval i cyklistice a lyžování. V roce 1866 se oženil a měl celkem tři děti. Jeho sestrou byla známá malířka a grafička Zdeňka Braunerová. Zemřel na zánět plic 15. 2. 1935 a jeho urna je uložena na hřbitově v Levém Hradci u Roztok.

Marie Petrušková

foto © Langhans Archiv Praha

Mistr českého impresionismu (150 let)

Jeden z našich nejvýznamnějších umělců a malířů Antonín Slavíček se narodil v Praze na Starém Městě 16. května 1870. Byl mistrem v zobrazení krás české krajiny a přírody. Vyšel z realismu, ale přirozenou cestou dospěl k impresionistickému zobrazení skutečnosti.

Nejvýznamnější díla stvořil v letech 1903–1905, kdy pobýval na Vysočíně v Kameničkách u Hlinska. Více než 70 obrazů z té doby je považováno za vrchol jeho tvorby. Výtvarná studia absolvoval na Akademii výtvarných umění u prof. Julia Mařáka. Studia několikrát přerušil, v roce 1888 zřejmě z nešťastné lásky odešel do benediktinského kláštera v Rajhradě na Moravě. V roce 1893 poprvé vystavoval

A. Slavíček, U nás v Kameničkách (1904)

krajinomalby na výstavě Umělecké besedy. Maloval krajinu v okolí Hostišova na Táborsku ve snaze zachytit atmosféru venkova a tvrdý život místních lidí. Po roce 1905 maloval i zámků Prahy, navštívil Paříž, která ho inspirovala tvůrčí atmosférou a nadchla uměleckými sbírkami. Jeho zetěm byl spisovatel a básník Rudolf Medek. Se svou manželkou Bohumilou měl tři děti. Po roce 1908 však Slavíčka postihla řada zdravotních a osobních potíží. Ochrnul na pravou polovinu těla a záhy dobrovolně opustil tento svět i několik nedokončených obrazů. Antonín Slavíček zemřel 1. února 1910 a je pochován na Olšanských hřbitovech. Ovdovělá žena se provdala za malíře a Slavíčkova žáka i přítele Herberta Masaryka, se kterým měla další čtyři děti.

Antonín Slavíček v roce 1898

Alice Braborcová

Prezident Edvard Beneš podepisuje dekrety

Dekret č. 5/1945 (75 let)

Ovládal Edvard Beneš dobře šachy a strategii? Těžko říct. Jeho dekrety jsou z tehdejšího pohledu pochopitelné a snad i logické. Viděno pozdější optikou jsou některé ukvapené a nedomyšlené. Navíc s dalekosáhlými následky.

Nezměrná radost z konce války, obrovské naděje směrem k nové budoucnosti, neexistence parlamentu a krásné jaro k tomu. Možná i tento koktejl přispěl k tomu, že prezident Beneš na sebe vzal obrovskou odpovědnost a „chrčil“ jeden dekret za druhým. Mezi dubnem a říjnem 1945 jich vyšlo celkem 98 včetně šesti ústavních. Ani ne dva týdny po Dnu vítězství podepsal 19. května dekret č. 5/1945 o neplatnosti některých majetkově-právních ujednání z doby nesvobody a o národní správě majetkových hodnot Němců, Maďarů, zrádců a kolaborantů a některých organizací a ústavů. Dekret stanovuje za státně nespolehlivé osoby hlásící se od roku 1929 při sčítání obyvatel k německé nebo maďarské národnosti, uvaluje národní správu na jejich majetek a zahajuje proces jejich hospodářské likvidace. Výslovně uvádí např. členy Vlajky, Rodobransy, Úderných oddílů Hlinkovy gardy, Hlinkovy slovenské ľudové strany, vedoucí funkcionáře Spolku pro spolupráci s Němci, České ligy proti bolševismu aj. Stát získal kontrolu nad více než 9 000 podniky a živnostmi s celkem jedním milionem zaměstnanců a otevřel cestu k dalšímu znárodnování v nadcházejících měsících. Možná by tady šlo uplatnit známé rčení – práce kvapná, málo platná, viděno optikou pozdější.

-babok-

Ročník 1946. 200
Sbírka zákonů a nařízení republiky Československé
Částka 25. Vydána dne 2. dubna 1946. Cena Kčs 1,-

57.
Ústavní zákon
ze dne 28. března 1946,
kterým se schválil a prohlásil za zákon dekrety prezidenta republiky.
Představení Národní shromáždění republiky Československé ústejně se na tomto zákoně shodli.
Článek I.
(1) Představení Národní shromáždění schvaluje a prohlašuje za zákon následující dekrety a nařízení republiky Československé, pokud se týkají věci státního významu.
(2) Tento zákon účinně nabývá účinnosti dnem vyhlášení; provedení jej vláda provede v řádu.
Dr. Beneš v. r.
Fertlauer v. r.
Gottwald v. r.
Dr. Štánský v. r.
Široký v. r.
Dr. Šrámek v. r.
Urdar v. r.
Kopecký v. r.
Ludman v. r.
Šulc v. r.
Dr. Pešar v. r.
an. Štául v. r.

Tyršův dům v Praze (95 let)

Bývalý Michnův palác, známý dnes jako Tyršův dům, je sídlem České obce sokolské. Slavnostní otevření Tyršova domu, jak byl areál po spoluzakladateli Sokola Miroslavu Tyršovi pojmenován, se uskutečnilo 23. a 24. května 1925 za účasti prezidenta T. G. Masaryka.

Palác byl v držení Michnů z Vacínova do roku 1673, kdy byl prodán. V dalších letech sloužil jako sklad a výrobní stělných zbraní, kdy bylo pro potřeby vojáků do budovy nečitelně zasahováno. V roce 1914 byla zbrojnice předána městu Praze, leč armáda ji definitivně opustila až v roce 1921. Doslova z ruin pozvedli vlastenci

Zahradní křídlo paláce s tělocvičnou

někdejší reprezentativní sídlo Michnů na pražském Újezdě. Zdevastovaný barokní komplex prodalo hlavní město Praha v roce 1921 Československé obci sokolské, která vypsala na jeho rekonstrukci a dostavbu architektonickou soutěž. V té zvítězil český architekt František Krásný, žák Otto Wagnera a představitel secesního proudu v architektuře. Krásnému se podařilo jednak citlivě zrestaurovat

historický palác, ale především se zasloužil o dostavbu nového objektu s velkou tělocvičnou zdobenou reliéfy se sokolskou tematikou. V nově přistavěné části se nacházely také kuchyně, jídelna, výstavní síň, ubytovací prostory a ve sklepeních 20 m dlouhý plavecký bazén, nejstarší v Praze. Někdejší zahrada a dvůr byly přeměněny na lehkotletické cvičiště.

Drahomíra Samková

Mezinárodní dny

KVĚTEN 2020		
název	vyhlášeno	vyhlásil
Mezinárodní den mléka (4. pondělí v květnu)	1957	Mezinárodní mlékařská federace
Květinový den (3. středa v květnu)	1997	Liga proti rakovině (v ČR)
Světový den pro Fair Trade (2. sobota v květnu)	2002	Světová fairtradová organizace
Den matek (2. neděle v květnu)	1912	Woodrow Wilson, v ČR od roku 1923
1. Svátek práce	1889	II. internacionála
3. Světový den svobody tisku	1993	OSN
Světový den alergie a astmatu	1999 (v ČR)	Globální iniciativa pro astma
4. Mezinárodní den hasičů	1990	Svaz požární ochrany
5. Mezinárodní den porodních asistentek	1972/1973	ICM a FIGO
Mezinárodní den hygieny rukou	2005	WHO
Evropský den pro rovnoprávnost osob se zdravotním postižením	1992	DIP
6. Mezinárodní den proti dietám	1992	Mary Evans Young
Světový den astmatu	1998	GINA
8. Světový den Červeného kříže	1953	Mezinárodní konference Červeného kříže
Vzpomínkový den na ty, kdo ztratili svůj život během 2. sv. války	1994	MVČK
9. Den Evropy	1985	EU
12. Mezinárodní den ošetřovatelek	1965	Mezinárodní rada sester
15. Mezinárodní den rodiny	1994	OSN
Světový den proti mozkové mrtvici	1999	European Initiative
16. Evropský den Slunce	2008	EU
17. Mezinárodní den proti homofobii	2005	EU
Světový den informační společnosti	2006	OSN
Světový den hypertenze	2006	WHL
18. Mezinárodní den muzeí	1977	ICOM
21. Světový den kulturní rozmanitosti	2001	UNESCO
22. Mezinárodní den biologické rozmanitosti	2001	OSN
23. Světový den želv	2000	American Tortoise Rescue
24. Evropský den národních parků	1999	Federace evropských parků
25. Mezinárodní den ztracených dětí	1986	Evropská federace pro pohřešované a sexuálně zneužívané děti
Den Afriky	1983	Organizace za sjednocení Afriky (OUA)
28. Světový den her	1999	ITLA
29. Mezinárodní den mírových jednotek OSN	2002	OSN
30. Svátek sousedů	2001	V ČR od roku 2006
31. Světový den bez tabáku	1987	WHO

Povstalecké velitelství „Alex“, zleva T. Pokorný; F. Slunečko; Z. Novák; K. Neubert; R. Mrázek (11. 5. 1945)

Osvobození 1945 (75 let)

Konec války byl na spadnutí a bestie hákového kříže se svíjela v agonii ran, které jí zasazovala spojenecká vojska i domácí odboj. Stále ale ještě měla dost sil mstít se, ničit a brát lidské životy.

Němečtí nacisté a jejich přísluhovači

V Zákrově 20. 4. zmasakroval 574. kozácký prapor na oslavu Hitlerových narozenin 19 lidí. V dubnu 1945 z Kaštic vlak do Terezína už nedojel, 230 vězňů tu bylo zastřeleno. Srovnáno se zemí komandem SS bylo 5. 5. Javoříčko, 38 mrtvých. Němci bylo povražděno 6. 5. ve Velkém Meziříčí 58 lidí a 7. 5. v Třešti 47 obyvatel města a 24 mužů v okolí. A tak bychom mohli pokračovat. V důsledku nacistické okupace zemřelo 343 000 (360 237) Čechoslováků, z toho 270 000 Židů.

Květnové povstání českého lidu

Povstání začalo v Přerově 1. 5. a rozhořelo se na dalších místech. Pražské povstání vypuklo 5. 5. a 6. 5. v ulicích města vyrostlo 1 600 barikád. Němci masakrovali civilisty na mnoha místech Prahy, povstání bylo v ohrožení. Povstanci s Němci sjednali 8. 5. příměří, následně i volný odchod z města. K. H. Frank prchá z Prahy, je zadržen Američany a vydán k potrestání 7. 8. 1945. Konrád Henlein uprchl 7. 5. z Liberce a 10. 5. v Plzni spáchal sebevraždu. Během Pražského povstání vstoupila do Prahy střední skupina Vlasovovy armády gen. S. K. Bunjačenka a na několika místech Prahy svedla boje s Němci. Po neshodách s velením povstalců se 8. 5. stáhli z Prahy a směřovali do amerického zajetí.

Americká 3. armáda gen. G. S. Pattona

Osvobozovací boje v západních a jižních Čechách zahájila průzkumem na naše území 18. 4. Až osvobodila 20. 4., 25. 4. Cheb a od 30. 4. připravovala plány postupu na osu Karlovy Vary – Plzeň – České Budějovice. Na Plzeň zaútočil Patton 6. 5. a během

10. 5. obsadil zbylé území na čáru linie. Eisenhower vydal rozkaz 3. armádě, aby zastavila další postup do nitra Čech. Poslední padlý americký voják byl 7. 5. u Volar, Čech po rodičích, Charley Havlat.

Rudá armáda maršálů Koněva, Malinovského a gen. Petrova

Pražskou operaci zahájil 6. 5. od Drážďan 1. ukrajinský front Koněva a 2. a 4. ukrajinský front Malinovského a Petrova od Budyšina, Brna a Olomouce. Již 8. 5. Rudá armáda osvobodila Terezín a 9. 5. tankové jednotky 1. ukrajinského frontu ráno ze směru od Slaného a Veltrus pronikly do Prahy. Během 10. 5. byly osvobozeny zbytky Čech a od Litvle dorazily do Prahy 2. ukrajinský front a tanky 1. československé tankové brigády. Poslední rozsáhlejší střet se odehrál 12. 5. u Milína. Americké, sovětské, rumunské a polské jednotky opustily Československo do listopadu 1945.

Výčet by nebyl úplný, kdybychom nezmínili francouzský přístav Dunkerque, kde se po sedmi-měsíčním obléhání vzdalo více než 20 tisíc německých vojáků Československé samostatné obrněné brigádě gen. A. Lišky.

Během osvobozování Československa měla Rudá armáda víc než 140 000 padlých, Rumunská královská armáda 66 495 a 1. československý armádní sbor 11 700. Padlo také 1 302 Poláků, 351 Američanů a několik desítek Belgičanů, Angličanů a dalších národů. Němců bylo zabitých, zraněných a zajatých na 850 000.

Dokončení o poválečných divokých odsunech Němců na www.kampocesku.cz.

Alois Rula

Pietní akt, Terezín 2011

Poslední poprava (75 let)

Nacistická bestie umírá, ale ještě kope kolem sebe. V Terezíně došlo k největší popravě na konci války.

Osvobození tábora, konec války, mír – prakticky na dosah. Pro 51 vězňů včetně tří žen ale 2. května 1945 skončilo vše tragicky. Na pokyn dvou úředníků gestapa, kteří si přivezli z Prahy seznam zhruba 70 vytipovaných osob, byli tito shromážděni v cele č. 44. Jednalo se většinou o mladé členy levicových odbojových organizací. Jejich představu, že se jedná o propuštění, rychle zahnal první výstřel. V nastalém zmatku se někteří při vyvolávání nepřihlásili, přesto se dílo zkázy podařilo téměř dokončit. Mezi popravenými skončil tou dobou i uvězněný konfident Jaroslav Fiala.

-babok-

Památník obětem odsunu Němců na lanškrounském hřbitově

Lidový soud v Lanškrouně (75 let)

Několik dní po skončení války nastal čas odplaty. Živelný a samozvaný soud začal úřadovat 17. května 1945 také v Lanškrouně.

Měsíc před vydáním dekretu č. 16/1945 prezidenta Beneše o mimořádných lidových soudech provedla partyzánská skupina Václavíků improvizovaný soud na místním náměstí. Velitel a jeho pobochníci shromáždili místní německé obyvatelstvo a postupně vynášeli a vykonávali rozsudky smrti. Celkový počet popravených se dle zdrojů liší, ale jednalo se o desítky obětí. Poválečné vyšetřování události vyšlo naprázdno. Masakr z května 1945 dnes připomíná jen strohý památník na místním hřbitově.

-liban-

Vařákovy paseky (75 let)

Samoty na Valašsku byly v době války stranou všech důležitých událostí. V dubnu a květnu 1945 se mělo ale vše změnit.

Nejdříve Ploština, poté Prlov a týden před koncem války Vařákovy paseky. Střety mezi partyzány a ustupujícími nacisty přinesly smrt a neštěstí nevinným lidem. Němci vypálili 2. května 1945 celkem osm domů a jejich 16 obyvatel hnali do 9 km vzdálené Valašské

Pomník připomíná vypálení osady

Polanky, kde měli být zastřeleni. Na přímluvu Němky Aurelie Ludwigové byly propuštěny ženy a děti. Zbýlé tři muže, Jana Polčáka, Karla Vařáka a Františka Žáka, převezli do Hošťálkové a po mučení je 4. května zastřelili. Smrti zastřelením neunikla také Růžena Šopová, která byla ve Vařákových pasekách na návštěvě u známých.

-všenislav-

foto © Luděk Sládek

foto © Wikimedia Commons

foto © Wikimedia Commons

Vojenská přehlídka (75 let)

Vyžehlené sváteční uniformy, vyleštěné zbraně, dusot bot při pořadovém kroku. To je pravá vojenská přehlídka. Ale atmosféra té květnové v roce 1945 musela být naprosto mimořádná.

Ještě před několika týdny byl strach z uniformy a zbraní na místě. Předposlední květnový den roku 1945 připravil Pražanům ale neobvyklou podívanou, slavnostní vojenskou přehlídkou se představili příslušníci Československé samostatné obrněné brigády po návratu domů po sedmiměsíčním bojovém nasazení u severofrancouzského přístavu Dunkerque. Trasa přehlídky byla dlouhá a začínala ráno na Vypichu, kde byli vojáci přivítáni prezidentem republiky Edvardem Benešem. Odtud se kolona vydala Bělohorskou třídou, dále Belcrediho třídou (dnešní Milady Horákové) na Strossmayerovo náměstí. Dále pak přes Hlávkův most kolem tehdejšího Denisova nádraží a přes ulici Na Poříčí do ulice Na Příkopě, kde stála hlavní tribuna. Na ní byli přítomni vysocí představitelé spojeneckých států a jejich armád i významní českoslovenští politici, vojáci a prezident Beneš, jemuž předal hlášení velitel brigády generál Alois Liška. Nadšení přihlížejících vyprovázelo defilující vojáky dále k Národní třídě, přes most Legií a Plzeňskou třídu až do Motola, kde byla přehlídka ukončena.

-LiPa-

Na čestné tribuně zleva Zdeněk Fierlinger, Edvard Beneš a generál Ludvík Svoboda

Tank Cromwell Čs. samostatné obrněné brigády na přehlídce 30. května 1945

foto © www.acr.army.cz

Masakr u Dobronína

(75 let)

Válka skončila, přišlo vyřizování účtů s Němci. První taneční zábava po válce v Dobroníně se stala předehrou k „odplatě“.

Alkohol umocnil touhu mstít se za válečné křivdy, a tak nejméně 13 německých obyvatel Dobronína a Německého Šicendorfu na Vysočině mělo pykat. Kus svědectví ukazují na pachatele, kterými byli aktivní člen Revolučních gard německý Rakušan Robert Kautzinger st. (sklář v Schützendorfu) a jeho synové Robert a Rudolf. V noci 19. května 1945 Němce určené k odsunu naložili na vůz a odvezli je na louku Budínku za vsí. Přinutili je vykopat si tu hroby a poté je ubili rýčí a lopatami. Hromadná vražda už asi nebude objasněna ani potrestána. Je promlčena a „vrazi“ již nežijí.

-lgs-

Louka Budínka, Dobronín

foto © Wikimedia Commons

Ignác Šechtl, před rokem 1911

Průkopník fotograf

(180 let)

Ignác Šechtl byl raný český fotograf a průkopník nejen fotografie, ale i kinematografie. Po usazení v Táboře se stal pilným dokumentaristou proměn města, a dokonce zde uskutečnil první projekci „oživených fotografií“.

Narodil se jako Ignác Schächtl 26. května 1840 v Praze do rodiny mlynářského mistra. Po základní škole se učil obchodním příručím v Lounech, Příbrami a v Plzni. První doklad o jeho fotografování pochází z Unhoště, kde mu v březnu 1865 okresní úřad povolil fotografickou živnost. V roce 1867 se celá rodina přestěhovala do Plzně, kde si otevřel fotoateliér. Již tehdy fotografoval v exteriéru. V letech 1872–1875 měl fotoateliéry v Nepomuku a Prachaticích, kde mu v roce 1874 zemřela manželka. Za půldruhého roku se znovu oženil. Novomanželé se přestěhovali do Tábora, kde svou fotografickou činnost zahájil v květnu 1876. Za rok se v jeho ateliéru objevil pomocník Jan Voseček, z kterého se po čase stal oficiální společník. V té době Šechtl propadl další novince – kinematografii a roku 1897 uskutečnil v Táboře vůbec první projekci „oživených fotografií“ v tomto městě a poté kočoval s promítáním v dalších českých a moravských městech. Jenže promítání se ukázalo jako velmi ztrátové, a tak po čase prodal kinematograf a filmy úspěšnějšímu kolegovi Ponrepovi. Před rokem 1900 se začal psát s počestnělou podobou příjmení. V roce 1904 se jeho syn Josef Jindřich stal společníkem firmy. Ignác Šechtl zemřel 6. 7. 1911 v Táboře a pohřben byl tamtéž. Firma Šechtl a Voseček fungovala do roku 1953.

Helena Jehličková

Dnes elektrobus, dříve omnibus (160 let)

Nekolejová potahová vozidla hromadné osobní dopravy tažená koňmi, předchůdci autobusů, byla v Praze poprvé k vidění v roce 1829. Nicméně součástí veřejné dopravy v pražské aglomeraci se stala až počátkem 60. let 19. století. Omnibusy ale byly postupně vytlačeny koněspřežnou a elektrickou tramvají. Jejich provoz byl v Praze ukončen roku 1904.

Motorový omnibus před Pražským hradem (1908)

V roce 1860 začala být provozována omnibusová doprava z Karlína na Malou Stranu, ve stopě, v níž o 15 let později začala jezdit první linka koňské tramvaje. Prvním provozovatelem byl v dokumentech uváděný „jistý karlínský podnikatel“,

omnibusy. V Praze se tehdy objevil i patrový omnibus s otevřeným horním patrem. První motorové autobusy se v Praze objevily na lince z Malé Strany na Hradčany v letech 1908 až 1909.

Pavel Edvard Vančura

Otec pavouků (165 let)

Český cestovatel Antonín Stecker se narodil 19. 5. 1855 v Kosmonosech u Mladé Boleslavi. Již na gymnáziu ho okouzly přírodní vědy. Studoval také v Německu, kde se mu naskytlá příležitost cestovat po Libyi a Etiopii.

Po studiích na gymnáziu v Mladé Boleslavi a Karlo-Ferdinandově univerzitě v Praze, kde roku 1877 ukončil studium biologie, pokračoval studiem na univerzitě v Heidelbergu. Zde vstoupil do německé Africké společnosti. Krátce nato doprovázel cestovatele a diplomata Gerharda Rohlfsa (1831–1896) a jeho manželku na cestě po Africe. Vypluli 15. října 1878 z Marseille do Tripolisu a dál do Kufra jako první Evropané. V arabském přestrojení používali také arabská jména. Stecker si říkal Abú ankabút – „Otec pavouků“. Chtěli prozkoumat středoafriická jezera, ale v jižní Libyi byli napadeni a museli se vrátit do Benghází. Rohlfs odjel do Evropy, ale Stecker zůstal a bádá v oblasti Čadského jezera. V roce 1880 odjel do Káhiry a připojil se k Rohlfsově expedici, tentokrát do Etiopie (Habeše). Byli přijati

etiopským králem Janem IV. Zatímco se Rohlfs vrátil do Evropy, Stecker Etiopii neopustil a pokoušel se dostat do Království Kaffa na západě země. Stal se však zajatcem krále Menelika. Později objevil několik, pro Evropany neznámých, jezer, včetně jezera Tana, a právě za tyto objevy získal od krále Jana IV. Řád Šalamounovy pečeti. V roce 1883 se vrátil do

Mladé Boleslavi a zdálo se, že má před sebou zajímavou budoucnost. Psal o svých cestách, pořádal přednášky, připravoval německou knihu o Habeši a usiloval o docenturu na německé univerzitě. Vlekly záněty pohrudnice už mu to však neumožnil. Antonín Stecker, právem označován historiky za jednoho z nejvýznamnějších českých cestovatelů, zemřel v pouhých dvaatřiceti letech 15. dubna 1888 v Mladé Boleslavi.

Antonín Stecker, 1879

(nakreslil dle fotografie J. Mukařovský)

Osobnost komiksová, domácí i světová (85 let)

Významný výtvarník Kája Saudek, dvojče fotografa Jana Saudka, byl zakladatelem typicky české komiksově školy. Navíc se mu podařilo proniknout se svým uměním i za hranice tehdejšího Československa.

Kája Saudek na fotografii z roku 2006

Kája (Karel) Saudek se narodil 13. května 1935 v Praze. S komiksy se seznámil už v dětství, a jak sám říkával, byl prý komiksem přímo odkojen. Jelikož mu nebylo dovoleno v padesátých letech z politických

důvodů studovat a kreslení ho bavilo, stal se technickým kreslířem a po čase nastoupil jako kulíšák do filmového studia Barrandov. Tady se pro něho stalo osudovým seznámení se scenáristou Milošem Macourkem, se kterým pak pracoval na filmu Kdo chce zabít Jessii? (1966) a o pět let později na filmu Čtyři vraždy stačí, drahoušku! (1971). Mezitím začal pro různé časopisy kreslit komiksy a podle Macourkova scénáře připravil pro nakladatelství Mladá Fronta dvě komiksová alba: Muriel a andělé a Muriel a oranžová smrt. Tato alba však vzhledem ke změně politické situace po srpnu 1968 už nesměla vyjít.

V roce 1979 začal Kája Saudek spolupracovat s Českou speleologickou společností, která mu umožnila vydávat komiksy v nákladech několika tisíc výtisků jako materiál pro svou vnitřní potřebu (tzv. zájmový tisk). Po sametové revoluci začaly vycházet reprinty Saudkových komiksů ve statisíkových nákladech a objevila se i řada Saudkových pokračovatelů. Poté co mu zaskočilo sousto, ležel Kája Saudek devět let v kómatu v motolské nemocnici. Zemřel 26. 6. 2015 a pohřben byl na pražském Vyšehradě.

Helena Jehličková

Praha: průvodce světem průvodců

Nahlédněte do světa průvodců a vyhraďte kurz v hodnotě 10 000 Kč

Zajímá vás, jaké zábavné situace zažívají pražští průvodci, co musejí umět a znát a jak se jejich práce změnila v posledních dekadách? Sledujte FB stránku Prague City Tourism a web Prague.eu/svetempruvodcu. Každé úterý a čtvrtek se můžete těšit na články a videorozhovory, kde se s vámi průvodci podělí o své zkušenosti a perličky z praxe. Cyklus reportáží vyvrcholí 14. 5. soutěží o kurz Průvodce Prahou.

Facebook.com/praguecitytourism
Prague.eu/svetempruvodcu

PRA
HA
PRA
GUE
PRA
GA
PRA
G

Prague
City
Tourism

Praha:emoce

Historické město roku 2019

Vyhlášení soutěže se každoročně koná u příležitosti Mezinárodního dne památek, který připadá na 18. duben. Letošní slavnostní vyhlášení mělo původně proběhnout 21. dubna 2020 již tradičně ve Španělském sále Pražského hradu, ale s ohledem na aktuální situaci proběhne vyhlášení 18. června 2020. Tradičním pořadatelem soutěže je Sdružení historických sídel Čech, Moravy a Slezska ve spolupráci s Ministerstvem kultury a Ministerstvem pro místní rozvoj.

Vítězi krajských kol XXVI. ročníku soutěže Program regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón za rok 2019 jsou města: Hradec Králové • Ivančice • Jemnice • Jevíčko • Karlovy Vary • Klatovy • Kolín • městská část Praha 1 • Nový Bor • Soběslav • Šternberk • Štramberk • Uherské Hradiště • Žatec.

Ceny pro vítěze za příkladnou péči o památky, plastika z českého křišťálu a pamětní grafický list, jsou tradičně podpořeny částkou 1 000 000 Kč.

Redakce KAM po Česku blahopřeje všem vítězům krajských kol za rok 2019.

Pohled do Španělského sálu na Pražském hradě, 2019

Bannery krajských vítězů, 2019

Španělský sál na Pražském hradě, 2019

Kolín – Historické město roku 2019 ve Středočeském kraji

Historie královského města Kolína je velmi bohatá, což dokládá řada zajímavých historických a kulturních památek nacházejících se na jeho území. Město vytrvale pracuje na obnově památek a pochlubit se může řadou významných projektů.

V nedávné době proběhla zejména obnova fasády západního křídla zámku, rekonstrukce střechy západního křídla zámku, restaurování kašny na Karlově náměstí nebo restaurování schránky na tóru Áron ha-kodeš v kolínské synagoze. Za svou péči získalo město již řadu ocenění, nyní se Město Kolín

stalo krajským vítězem soutěže Historické město roku 2019. Na vyhlášení celorepublikového vítěze se teprve čeká.

„Historické centrum města bylo mnoho let zanedbáváno, což se snažíme napravovat,“ říká Mgr. Michael Kašpar, starosta města Kolína. „To, že se stal Kolín Historickým městem roku 2019 ve Středočeském kraji, je pro nás velká odměna

a zároveň povzbuzení do další práce, která má za cíl vrátit památkám jejich důstojnost a oživit všechny části městské památkové rezervace.“

Největší akcí obnovy památek v roce 2019 s přesahem do roku 2020 je „Revitalizace areálu chrámu sv. Bartoloměje v Kolíně“. Pro město Kolín představuje projekt revitalizace a otevření prostoru v okolí kostela sv. Bartoloměje největší událost v historickém centru města od rekonstrukce centrálního Karlova náměstí. Projekt se týká zvonice, kostnice, staré školy a parteru. Otevřením areálu chrámu sv. Bartoloměje v září 2020 Kolín získá unikátní ucelené zákoutí v historickém centru města, které nabídne návštěvníkům nové pohledy na kolínskou dominantu.

www.mukolin.cz

Kolín, pohled na areál chrámu sv. Bartoloměje

Kolín, pohled na zámek od Labe

Žatec – královské město

Důvodů, proč navštívit královské město Žatec, můžete najít hned několik. K těm hlavním patří bohatá historie a chmelařská tradice, které přispěly k tomu, že je Žatec poněkolkáté vítězem krajského kola soutěže o Historické město roku.

Městská radnice v novém kabátě

Historie města se mnohdy prolínala s dějinami Evropy: královský hrad byl důležitým opěrným sídlem mocných Přemyslovců. Husité pod zdejšími

hradbami roku 1421 ukončili druhou křížovou výpravu. Zdejší primátor Maxmilián Hošťálek byl jedním z 27 popravených českých pánů na počátku třicetileté války.

Středověkou slávu dodnes připomínají různé architektonické styly včetně gotiky, renesance či baroka, ale i jednotlivé památky, jako třeba Hošťálkův dům přímo na centrálním náměstí vedle radnice nebo chrám Nanebevzetí Panny Marie na Hošťálkově náměstí a sousední Kněžská brána. To jsou jen příklady toho, co nabízí městská památková rezervace v centru Žatce.

Městská památková zóna na bývalém Pražském předměstí je zase důkazem druhé chlouby města – chmelařské a pivní tradice, která trvá déle než osm století. Bývalé sklady a sušárny chmele se svými komíny spoluvytvářejí neobyčejné panorama Žatce. Chrám chmele a piva a Chmelařské muzeum na náměstí Prokopa Velkého jsou zajímavými turistickými lákadly, která nabízejí neobvyklé pohledy do chmelařské historie, ale také občerstvení a zábavu.

Zmiňovaný titul Historického města roku je důsledkem slavné minulosti, ale i výsledkem práce

Nové prostory Turistického informačního centra Žatec

posledních let. Žatec se o své památky stará a zvelebují je. Letos skončí oprava radnice, z ruin se zvedl Mederův dům. Vedle nejmenší chmelničky na světě se otevřelo nové Turistické informační centrum, v centru přibývají nové kavárny a cukrárny.

Město usiluje se svou chmelařskou tradicí o zápis na seznam Světového dědictví UNESCO. Kdo do něj ale přijede, uvidí mnohem víc. Třeba historické památky, kolem kterých kdysi procházeli evropští panovníci a nedávno i slavní herci při natáčení některého ze stovky filmů, jež tu vznikly. Žatec nikdy nebyl a nebude obyčejné město.

www.mesto-zatec.cz

Jevíčko na Malé Hané

Jevíčko najdete v nejvýchodnějším cípu Pardubického kraje na hranicích krajů Jihomoravského a Olomouckého. Město je centrem Malé Hané – úrodné zemědělské oblasti v oblasti Boskovické brázd. Zdejší kraj byl pro svou příznivou polohu odpradávná osídlen a vedly přes něj důležité cesty.

Samotné Jevíčko vzniklo v 1. polovině 13. století, na město královské bylo povýšeno Přemyslem Otakarem II. v roce 1258. Díky tomuto povýšení patřilo mezi 32 královských měst založených Přemyslovci. Jevíčko si práva královského města podrželo do roku 1499, poté se v jeho držení vystřídal několik šlechtických rodů.

Dodnes se Jevíčko může pyšnit typickým okrouhlým půdorysem s velkým čtvercovým náměstím. Středověká zástavba byla obehnaná hradbami cca 1 000 m dlouhými se čtyřmi branami orientovanými podle světových stran. Opevnění města bylo v místě západní brány posíleno hradební věží, zdaleka viditelnou dominantou města. Ta byla postavena ve 14. století, do dnešní podoby na 50 metrů zvýšena ve století šestnáctém. Zachovaný středověký půdorys města a přítomnost řady stavebních a sochařských památek vedly k tomu, že s účinností od 1. 11. 1990 bylo městské centrum vyhlášeno za městskou památkovou zónu. Na území města Jevíčka a jeho místní části Zadní Arnoštov je evidováno celkem 28 objektů zapsaných v Ústředním seznamu kulturních památek. Tyto památky zastupují různé slohy (od gotiky přes renesanci, baroko až po klasicismus).

Těšíme se na vaši návštěvu...

Turistické informační centrum
Palackého nám. 1, 569 43 Jevíčko
tel.: +420 464 620 539
mobil: +420 736 752 611
e-mail: infojevicko@seznam.cz
www.jevicko.cz

Ivančice – Historické město roku 2019 na jižní Moravě

Malebné město Ivančice se pro rok 2019 stalo krajským vítězem za Jihomoravský kraj v soutěži, kterou vyhláší Sdružení historických sídel Čech, Moravy a Slezska. Město Ivančice si cení hodnotné památkové zóny a pravidelně investuje do její obnovy a zachování.

V posledních letech byly opravovány například **Dům pánů z Lipé** – současná radnice, **Památník Alfonse Muchy** – stará radnice a sídlo informačního centra, další domy na hlavním náměstí, kašna, morový sloup a židovská synagoga. Je třeba také zmínit opravy v **kostele Nanebevzetí Panny Marie**, zejména investici do opravy schodišť, díky které je **věž** po mnoha letech konečně zpřístupněna veřejnosti.

Kromě architektonických památek a výhledu na Ivančice z ochozu věže nabízí město i vzpomínku na svého rodáka **Vladimíra Menšíka**. Stálou expozici známého herce můžete po celý rok navštívit

Dům pánů z Lipé

v **Památníku Alfonse Muchy**. Výstava, týkající se dalšího významného umělce pocházejícího z Ivančic – Alfonse Muchy, je v současné době uzavřena a chystá se její nová podoba.

Ivančice jsou obklopeny krásnou krajinou, modelovanou třemi řekami, které se v Ivančicích stékají. V posledních letech vznikají ve městě a okolí **Ivančická zastavení** – odpočívky v přírodě – sochy z kamene, dřeva a kovu, které se staly cílem pěších turistů, cyklistů nebo rodin s dětmi.

Výhled z ivančické věže

Palackého náměstí

Srdečně vás do Ivančic zveme – těšíme se na vás!

Více informací o vašich výletních plánech v Ivančicích získáte v informačním centru nebo na www.kic.ivančice.cz.

Ivančice v číslech

3 – Jihlava, Oslava a Rokytná – tři řeky, které utvářejí krásnou krajinu Ivančic a okolí

11 – počet Ivančických zastavení – soch a odpočívek v přírodě, které jsou vhodné pro výlety všech generací

28 – vzdálenost od Brna v kilometrech, mířte na jihozápad

140 – počet schodů, které musíte zdolat při výstupu na ivančickou věž

359 – počet dní v roce, kdy se na vás těšíme v infocentru a stálé expozici Vladimíra Menšíka

1212 – z tohoto roku pravděpodobně pochází první písemná zmínka o Ivančicích, jsou tedy opravdu sídlem historickým

www.kic.ivančice.cz

Štramberk – Historické město roku 2019 v Moravskoslezském kraji

Horské městečko Štramberk leží v centru Štramberké vrchoviny v předhůří Beskyd. Městu se pro jeho malebnost přezdívá Moravský Betlém. Krajským vítězem Moravskoslezského kraje se stal již v roce 2016 a 2017.

Ve Štramberku se dochovaly jedinečné soubory staveb lidové architektury a spolu s jádrem města jsou od roku 1969 chráněny jako městská památková rezervace, kterou tvoří 132 objektů. Za pozornost stojí především Jaroňkova ulička, též nazývaná Zlatá ulička, která se vine pod hradem a nabízí pohled na roubené domy z konce 18. století. Dominantu města tvoří **zřícenina hradu Štramberk** (Strallenberg) s 40m válcovou gotickou věží zvanou Trúba, která dnes slouží jako rozhledna. Z dalších zajímavých objektů je k vidění roubený srub MUDr. Adolfa Hrstky, farní kostel sv. Jana Nepomuckého na náměstí, jehož obnova v rámci programu regenerace MPR byla v roce 2019 dokončena, dále pak Stará věž zvonice kostela sv. Bartoloměje, gotický kostel sv. Kateřiny z přelomu 14. až 15. století, který se stal Památkou roku 2013, a mnohé další.

Štramberk je obklopen působivou krajinou s četnými přírodními památkami. K velmi oblíbeným turistickým cílům patří především jeskyně Šipka, která je centrem chráněné Národní přírodní

památky Šipka. Vápencová jeskyně je místem nálezů kosterních zbytků neandertálského člověka (tzv. Šípecká čelist) a četných zkamenělin. Stala se i celoživotní inspirací malíře a ilustrátora Zdeňka Buriana, který část svého života ve Štramberku prožil. K dalším turistickým cílům patří botanická

Roubená chalupa

Štramberské náměstí

zahrada s ukázkou teplomilné a mokřadní květeny, jež je pro zdejší oblast typická. Zahrada je založena v bývalém lomu s rozlohou bezmála 10 ha.

Štramberk proslavil voňavý cukrářský výrobek – **perníkové Štramberké uši**, které se zde pečou již dlouhá staletí v upomínku legendárního vítězství štramberkých křesťanů nad mongolským vojskem 8. května 1241, v předvečer Nanebevstoupení Páně. Jde o první český potravinářský výrobek s ochrannou známkou („ochrana zeměpisného označení“) garantovanou Evropskou unií, kdy tento název mohou používat jen výrobci, kteří je pečou v katastru města.

Ing. Andrea Hlávková
starostka města Štramberka

www.stramberk.cz

Hlavní náměstí

Vyhlídka Zelená budka

Přijďte si užít ŠTERNBERK!

Monumentální hrad, slavné automobilové závody na trati Ecce Homo, jedinečná Expozice času, starobyklý klášter i krásná okolní příroda – to je Šternberk, nositel titulu Historické město roku 2019 Olomouckého kraje.

Pouhých 18 km od Olomouce, krajského města s památkou na seznamu UNESCO, se před vámi otevírá město Šternberk. Jednoduše a pohodlně se z Olomouce do Šternberka dostanete také na kole, díky Hvězdné cyklostezce.

Průzkum města můžete zahájit v informačním centru na Horním náměstí, odkud jistě rovnou zamíříte na prohlídku jen pár kroků vzdáleného chrámu Zvěstování Panny Marie. Ten je součástí velkého komplexu Šternberského kláštera, který nyní návštěvníkům slouží jako studnice informací o historii města i kláštera a jako výstavní galerie. Co byste tady ale možná nečekali, je multimediální expozice Ecce Homo Park, kde doslova pocítíte ohlušující atmosféru evropského mistrovství v automobilových závodech do vrchu.

Když se z kláštera vydáte nahoru do kopce, nad hlavami se vám vynoří silueta hradu Šternberk. Rozhodně se vyplatí využít delšího okruhu a prohlédnout si bohaté interiéry s díly významných evropských umělců a vzácné sbírky. Z minulosti zpátky do přítomnosti, ale i dále do budoucnosti budete cestovat v nedaleké interaktivní Expozici času. Uvidíte, jak se čas projevoval v módě nejruznějších období od pravěku až do současnosti, jak ovlivňoval medicínu, hudbu nebo výtvarné umění.

Ecce Homo Šternberk

Po procházce rozpálenými městy ulicemi najdete příjemnou (a možná i romantickou) chvíli ve stínu Zelené budky – oblíbené vyhlídky jen kousek nad Šternberkem. O kousek dále severně od města pak natrefíte na Dolní Žleb obklopený hustými lesy – vyhledávanou rekreační a odpočinkovou zónu pro rybáře, projíždějící cyklisty i rodiny s dětmi.

A co stojí za vidění v nejbližším okolí Šternberka?

Když pomineme Olomouc, po Praze nejrozsáhlejší městskou památkovou rezervaci v ČR, pak je to jistě Sv. Kopeček s monumentální barokní bazilikou a nejnavštěvovanější turistickou atraktivitou střední Moravy – Zoo Olomouc. Západním směrem od Šternberka se můžete zastavit ve městě Uničov

nebo v nedalekých Troubelicích, sídle rodinné čokoládovny, odkud si bezpochyby odnesete spousty těch nejkvalitnějších kakaových výrobků. Nebo zamířte do Litovle, jejíž okolí nabízí celou škálu zážitků pro celou rodinu. Ať už se jedná o CHKO Litovelské Pomoraví, které je doslova rájem pěších turistů, cyklistů i vodáků, Javoříčské či Mladečské jeskyně, nebo o hrad Bouzov, známý z filmů a pohádek.

Rádi se s vámi ve Šternberku v létě uvidíme, přijďte, rozhodně nebudete litovat!

Informace o pořádaných akcích najdete na webových stránkách.

www.sternberk.eu
www.poznej-sternbersko.cz
www.central-moravia.cz

Expozice času

Hrad Šternberk

Tip na letní výlet do Kladna!

V prostorách Kladenského zámku připravuje město Kladno stálou expozici s názvem Zdeněk Miler, nejen krtek. Věříme, že zaujme nejen milovníky kreslených pohádek, ale návštěvníky všech věkových skupin.

Zdeněk Miler, kladenský rodák, je český režisér a výtvarník animovaných filmů pro děti. Svoji činnost začal ve zlínských filmových ateliérech a v roce 1945 začal pracovat pod vedením Jiřího Trnky v barrandovském studiu Bratři v triku, pro něž vytvořil neodmyslitelné logo.

Jak v naší republice, tak i v zahraničí se nejvíce proslavil seriálem o krtkovi. Zajímavostí je, že seriál není mluvený, pouze krteček a jeho malí kamarádi vydávají zvuky – citoslovce, což jsou vlastně hlasové záznamy jeho dvou malých dcer. Svoji bohatou výtvarnou činnost rozšířil o ilustrace dětských knížek a také o tvorbu pro dospělé. V roce 2011 jsme v naší Galerii Kladenského zámku připravili ucelenou výtvarnou výstavu Zdeňka Milera, adjustovanou především tak, aby zaujala děti. Bohužel to bylo zároveň i rozloučení s naším umělcem s čistou duší, jelikož byla jeho poslední.

Umělecký dosah byl již za jeho života světový,

a proto se statutární město Kladno rozhodlo, že v nově zrekonstruovaných prostorách Kladenského zámku vytvoří stálou expozici Zdeňka Milera. Věříme, že expozice zaujme jak velké, tak i malé návštěvníky. Také se můžete těšit na katalog se stejnojmenným názvem Zdeněk Miler, nejen krtek, který bude vydán pro zahraniční návštěvníky i v anglické verzi.

Součástí výstavy, která zajímavě přiblíží život Zdeňka Milera nejen po umělecké stránce, budou:

- ukázky originálních grafik napříč celou jeho výtvarnou tvorbou, kterých máme víc než 60
- autentická pracovna s jeho vlastním nábytkem, oblíbenými pomůckami, dekoracemi a malířským stojanem
- filmový medailonek o Zdeňkovi Milerovi
- projekce jeho animované prvotiny „O milionáři, který ukradl slunce“
- interaktivní část pro děti
- fotokoutek

Když malí nevědí, velcí poradí...

1. Kde se narodil Zdeněk Miler?

- a) v Berouně
- b) v Kladně
- c) v Českých Budějovicích

2. Jakou část oděvu zvířátka pomohla krtečkovi ušít?

- a) kalhoty
- b) košili
- c) kabát

3. Kam krtek nejdále vycestoval a jakým dopravním prostředkem?

- a) do Brna letadlem
- b) do Prahy autem
- c) do vesmíru raketou

Své odpovědi nám pošlete

do 15. května z www.kampocesku.cz/ soutěže nebo poštou na adresu redakce.

Deset autorů správných odpovědí obdrží od města Kladno zajímavé ceny.

- unikátní expozice „Do kosmu s krtkem“ s přednáškami na téma Kosmonautika vážně i nevázně
- projekce tří různých pohádek o krtečkovi
- workshopy
- suvenýry s motivy oblíbené postavičky krtečka.

Aktuální informace o dění v Kladenském zámku najdete na webových stránkách.

Těšíme se na vás!

www.kladenskyzamek.cz
www.mestokladno.cz

Kudy do Plzně? (190 let)

První železnice na dnešním území Prahy a po dráze z Českých Budějovic do Lince též druhá nejstarší veřejná železnice v kontinentální Evropě vznikla v první polovině 19. století. Podle císařského privilegia měla dráha vést z Prahy přes Kladno a křivoklátské lesy až do Plzně.

V roce 1825 zažádali o koncesi hrabě Kašpar Šternberk a hrabě Eugen z Vrbna, právo k postavení dráhy získali 30. 7. 1827. Trať vyměřoval Joachim Barrande a při této práci objevil bohaté naleziště zkamenělin Skryjská jezírka. Od 21. 5. 1830 byla dráha v provozu od Brusky neboli Bruské (Písecké) brány poblíž dnešní stanice Praha-Dejvice do stanice Kladno-Vej-

Budova nádraží Bruska (Praha, Dejvice)

hybka. Ještě téhož roku byla prodloužena přes Stochov do Lán, roku 1833 až do poleší Pině na Křivoklátsku. Vybudováním Chotkovy silnice roku 1831 byla napojena na Malou Stranu a dále přes Karlův most na centrum Prahy. Nový majitel, kníže Egon II. z Fürstenberka, byl v roce 1839 císařem Ferdinandem I. Dobrotivým zproštěn povinnosti dostavět trať až do Plzně, protože se původní plán ukázal nereálným. Roku 1863 byla dráha přestavěna na normální rozchod a parní provoz, roku 1866 byla prodloužena na nádraží Bubny. Zestátněna byla roku 1923.

Pavel Edvard Vančura

foto © Wikimedia Commons

Poděbradské náměstí

Labe v Poděbradech

Nejen na cyklostezky do Poděbrad

Poděbrady jsou vyhledávaným místem pro turistiku i rekreaci s ohledem na příhodné klima, zdravé životní prostředí a snadnou dostupnost z hlavního města Prahy.

Toto moderní lázeňské město má v samotném srdci zámek, kolonádu a rozlehlý park. Město nabízí svým návštěvníkům nejen léčebné procedury a wellness pobyty, ale také spoustu aktivit pro volný čas. Pro cyklisty jsou zde po obou březích Labe nenáročná cyklotrasy, které jsou vhodné i pro významně in-line bruslení. Můžete se po nich vypravit na soutok Cidliny a Labe nebo na druhou stranu do Nymburka. Pěší návštěvníky bezpochyby potěší příjemné procházky po kolonádě, parkem i lužními lesy a na své si zde přijdou i milovníci historie a výborné zmrzliny.

foto © archiv města Poděbrady; René Šlauka

Městské kulturní centrum
Jiřího náměstí 1/1, 290 01 Poděbrady
tel.: +420 325 612 505
e-mail: Info@ipodebrady.cz
www.ipodebrady.cz

Turistické informační centrum
Jiřího náměstí 19, 290 01 Poděbrady
tel.: +420 325 511 946
e-mail: ticpodebradypolabi.com
www.pruhpolabi.cz

Marie Záhořová-Němcová byla velmi krásná žena

Vnučka pomáhala ženám (135 let)

Marie Záhořová-Němcová, vnučka slavné spisovatelky a neúnavná bojovnice v sociální oblasti, se narodila 10. května 1885 v Táboře. Otcem Marie, které nikdo neřekl jinak než Madla, byl Karel, syn Boženy Němcové.

Během jejího dětství se rodina přestěhovala do Prahy. Madla chtěla studovat medicínu, přemýšlela také o herectví, nakonec ale vystudovala učitelství ústav a začala pracovat jako cvičná učitelka. V roce 1912 na slavnosti u připomenutí 50. výročí úmrtí Boženy Němcové poznala profesora Zdeňka Záhoře a provdala se za něj (jako cvičná učitelka neměla povinnost zůstat svobodná). Narodily se jim dvě děti a měli velice šťastné manželství. Zároveň se začala angažovat v různých ženských i jiných spolcích. Po své matce převzala vedení organizace Záchrana, která pomáhala ženám v nejrůznějších postaveních, od služebných po studentky, a otevřela pro ně Ženský dům Charlotty G. Masarykové. V Praze dále založila českou pobočku organizace pro mladé křesťanské ženy YWCA. Kromě toho také psala – její hra pro maňáskové divadlo Princzerna Čárypíše se hraje dodnes. Neúnavné aktivity v sociální oblasti zřejmě vedly k její předčasné smrti 21. 5. 1930, v pětačtyřiceti letech, na selhání srdce. Milující manžel, který se nedokázal přenést přes její smrt, spáchal rok poté sebevraždu. Oba manželé byli pochováni na pražských Olšanech.

Martina Oplatková

Mariinu babičkou byla Božena Němcová, rytina Jana Vilímka

foto © Wikimedia Commons

Vimperk – na kole i pěšky Pošumavím

Vimperk, to není jen všudypřítomná příroda blízkého Národního parku Šumava. Především je to široká nabídka sportovního vyžití a různorodých produktů cestovního ruchu pro návštěvníky všech generací.

Vimperk – náměstí

Hledáte klid a odpočinek? Máme pro vás tipy, kde strávit vaši letošní dovolenou bez přítomnosti stovek dalších turistů. I v okolí našeho města je jich bezpočet. Navštivte naše „íčko“, rádi vám je prozradíme.

Máte rádi historii, divadlo či procházku potměným městem? Státní zámek Vimperk nabízí prohlídkové okruhy a programy pro děti. Komentované a kostýmované prohlídky nabízejí pohled do historie se zkušenými průvodci. Objednat je lze v infocentru.

Jak zabavit vaše děti? Co třeba na Stezce skřítků? Celé rodiny pak při poznávání Šumavy a Vimperka s mobilem v ruce při hrách Chatbot Karel Klostermann a S Vendou za historií armády. Vimperská poznávačka „Quest“ provede hráče po zajímavostech Vimperka a úniková hra Steinbrenerova tiskárna prověří vaše mozkové závity.

Máte rádi sport? Nabízíme širokou škálu cyklistických tras, které vás dovedou až do srdce Národního parku Šumava.

Státní zámek Vimperk

Co večer? Provéřte nabídku některé z vimperských kaváren, cukráren či restaurací, které jsou připraveny vám pobyt na Šumavě maximálně zpříjemnit.

Informační centrum Vimperk
tel.: +420 388 402 230
e-mail: infocentrum@mesto.vimperk.cz
www.vimperk.cz

Náměstí Míru se Starou radnicí

Zámek, hostinská ložnice s postelí Napoleona

Muzeum fotografie a moderních obrazových médií

Jarní Jindřichův Hradec

Zase bude dobře. Svět se jen na chvíli zastavil, ale stromy kvetou dál, památky se postupně otevrou a ve městě to zase začne žít. Kdy jste byli naposled například na zámku v Jindřichově Hradci?

Dříve než se 8. června znovu otevrou jeho brány návštěvníkům, můžete si zámek prohlédnout v rámci videoprohlídek. Cyklem zvaným „S kastelánem po památce“ si letos **Státní hrad a zámek Jindřichův Hradec** netradičním způsobem připomene 800. výročí od první písemné zmínky o hradě.

Ale již 25. května se otevrou návštěvníkům také muzea a galerie. Určitě si tedy nenechte ujít návštěvu **Muzea Jindřichohradecka** – muzea s největším pohyblivým lidovým betlémem na světě Krýzovými jesličkami, nebo návštěvu **Muzea fotografie a moderních obrazových médií**, které nabízí výstavy děl českých i zahraničních autorů.

Výstavní dům Stará radnice připravil pro letošní rok rozšířený provoz na modelovém kolejišti, které je zde nainstalováno od loňského roku. V galerii výstavního domu bude pro první polovinu sezony otevřena výstava k animovanému seriálu Broučci, na zbytek sezony pak výstava Čeští vědci a jejich vynálezy, společně s akademií věd. **Dům gobelínů** připravil pro letošní sezonu prezentaci prací účastnic jím pořádaných workshopů s názvem „Výstava tkaných výrobků a tapiserií“.

Největší novinkou pro letošní rok bude otevření **planetária**, které vzniklo jako projekt, kdy z původní hvězdárny F. Nušla vzniklo moderní zařízení evropských rozměrů, a které bude sloužit

návštěvníkům ke vzdělávání, poznávání i zábavě.

Volný čas v tomto jarním období můžete aktivně využít na **discgolfovém hřišti** v centru města v Mertových sadech. Vydat se také můžete na procházku Jindřichským údolím či na cyklovýlet po blízkém rozkvetlém okolí – po krajině **České Kanady**.

Infocentrum Jindřichův Hradec
www.infocentrum.jh.cz

nabízí odpočinek, mnoho sportovních aktivit i poznání. Ze Stráně se můžete pokochat výhledem na město a okolí. Park U Plzeňské brány je důkazem toho, že i v centru města najdete klidné prostředí, ve kterém na vás dýchne historie i moderna současně. Park U Rakováčku zase připomíná přirozenou květnatou louku. Protéká jím Rakovský potok, který vytváří několik tůní a příjemných zákoutí vybízejících k odpočinku. V blízkém okolí města jsou další turisticky zajímavá místa. Dominantou je nedaleký kopec Žďár opředený pověstmi a mýty. Vrchol kopce je dodnes obehnan dobře viditelnými kamennými valy, které svědčí o tom, že zde kdysi stávalo hradíště. Ať už se na Žďár vydáte pěšky anebo na kole, nemělo by vám uniknout deset obnovených průzračných studánek a arboretum. U každé studánky je odpočinkové místo a všechna se dají projít za jediný den. Oblibu v nich našli i milovníci geocachingu. Pokud máte rádi rozhledny, rozhodně navštivte tu na kopci Kotel. Tři kilometry jižně od centra města stojí 28 metrů vysoká rozhledna, ke které vede modrá turistická trasa. Cesta je vhodná i pro rekreační turisty a rodiny s malými dětmi. Rozhledna je otevřená celoročně a neplatí se na ní žádné vstupné.

V Rokycanech a okolí najdete ještě celou řadu zajímavých míst dostupných na kole i pěšky.

www.rokycany.cz

Rokycany a okolí jsou skvělé pro cykloturistiku

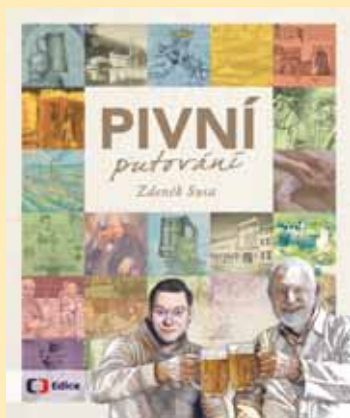

Stále víc cykloturistů lákají Rokycany a jejich okolí. Nabízejí totiž skvělé zázemí, krásnou přírodu i zajímavá místa. Navíc samotným městem prochází řada cyklostezek.

Rokycany leží v kotlině na soutoku řeky Klavavy a Holoubkovského potoka. Obklopují ho tři vrchy – Žďár, Čilina a Kotel, na kterém stojí od roku 2014 nová rozhledna. Město je snadno dostupné po silnici i železnici a vede přes něj mezinárodní cyklostezka CT3, která spojuje Paříž a Prahu. Kromě ní městem prochází i další cyklostezky, které zavedou cyklisty na zajímavá místa v okolí. Město je tak ideálním výchozím bodem pro poznávání celého regionu. Projet se můžete přírodním terénem, ale i po silnicích, můžete tak kombinovat terén podle své libosti. Trasy jsou většinou středně náročné a podél cyklostezek najdete odpočinková místa.

Až přijedete do Rokycan, zajděte do informačního centra ve dvoře městského úřadu, které má celoroční provoz. Dozvíte se zde informace o turistických cílech, kulturních akcích, možnostech ubytování či občerstvení. Můžete si zde také koupit turistické mapy, dárkové a sběratelské předměty. Cykloturistům doporučujeme projet se po Rokycanech s městskou památkovou zónou a 45 nemovitými kulturními památkami. Na Masarykově náměstí stojí budova radnice, mariánský sloup, barokní kašna, Dumetovský dům či kostel Panny Marie Sněžné. Odpočinout si můžete v několika parcích. Rokycanská Stráž je lesopark na severním okraji města, který

Zdeněk Susa
Pivní putování

Pojďte s námi za nápojem od pradávna drahým Čechům, Moravanům i Slezanům. Za mokem zlaté barvy, řízné chuti a sametové pěny.

Pedagog a lékař Zdeněk Susa putuje spolu se zpěvákem Matějem Ruppertem českou krajinou po pivovarech i pivovárkách, existujících i zaniklých. Po jejich historii, výrobě i zasazení do krajiny, které je mnohdy důležitější, než by se mohlo zdát.

Zdeněk Susa doplňuje putování vyprávěním o osobnostech spjatých s pivem, líčeným s humorem sobě vlastním. Dozvíte se tak třeba, v čem spočívala heroická síla Gustava Frištenského, co se skrývalo za poetickým tuláctvím Karla Hynka Máchy a jak snášela své vdovství Eliška Rejčka. Možná vás to překvapí, ale všechny zmiňované (a nejen ty) provázelo během jejich života právě pivo! Tyto příběhy jsou vyprávěny s laskavou nadsázkou i nemalým přesahem do kultury a historie.

Stejně jako ve stejnojmenném pořadu České televize, podle něž kniha volně vznikla, jsou pasáže o pivovarech a výrobě piva doplněny slovy lékaře, dobovými i současnými fotografiemi a také výstižnými ilustracemi grafika Františka Žáčka.

Vejdi tedy a neuškod!

? Ve kterém městě se nacházejí dva velké pivovary, které jsou stále v dnešní době na sobě zcela nezávislé?

- a) České Budějovice
- b) Plzeň
- c) Ostrava

Své odpovědi nám posílejte do 15. května z www.kampocesku.cz/souteze nebo poštou na adresu redakce. Tři autoři správných odpovědí obdrží od Edice ČT knižní dárek.

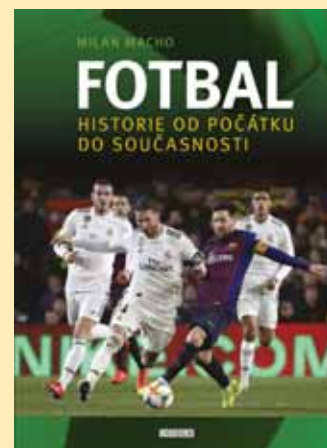

Knihy z Edice ČT zakoupíte v běžné obchodní síti nebo v internetovém knihkupectví České televize www.ceskatelevize.cz/eshop. Novinky můžete nově sledovat i na www.facebook.com/ediceCT.

Milan Macho
Fotbal – historie od počátku do současnosti

Renomovaný sportovní autor Milan Macho ve své knize popisuje historii fotbalu od jeho počátku až po současnost. Jaké byly první turnaje? Jak vzniklo mistrovství světa, mistrovství Evropy i další kontinentální šampionáty? Jak se vyvíjela Liga mistrů? Které kluby a národní týmy dosáhly největších úspěchů? Kteří hráči a trenéři se dostali až na vrchol? A jaká je česká stopa ve všech těchto vrstvách? Kniha obsahuje i statistický přehled všech hlavních fotbalových turnajů.

cena: 599 Kč
www.knizniklub.cz

Gabriela Novotná, Jan Somerauer
Gabriela Novotná. Cesta na Dakar

První česká motorkářka na nejnáročnější rally světa. Inspirativní příběh první Češky, která dojela nejtěžší závod světa. Gábina Novotná jako první česká žena dokázala dojet na motorce nejnáročnější rally závod světa, legendární Rally Dakar. V této knize ale zdaleka není řeč pouze o samotném závodě, nýbrž o všem, co mu předcházelo, a to od okamžiku, kdy se jedna učitelka jazyků a překladatelka rozhodla, že dojede do cíle. Neuvěřitelný příběh jedné trochu šílené mladé ženy ukazuje, že nadšení a tvrdohlavost přináší zázraky.

cena: 398 Kč
www.jota.cz

Sylva Lauerová
Experimentální atlas mužů

Toho doma nechci!... aneb vyhněte se osudovému omylu! Neuložili jste náhodou do své domácí sbírky smrtelně jedovatý exemplář? V identifikaci partnerů, které u rodinného krbu rozhodně nechcete, vám pomůže Experimentální atlas mužů – vtípná, odvážná a genderově odvázaná kniha, jejíž autorkou je spisovatelka, o které se říká, že se nebojí žádných tabu. Bohatě ilustrovaný atlas vám v rámci devíti čeledí nabídne několik desítek druhů mužů vyskytujících se na našem území.

cena: 249 Kč
www.albatrosmedia.cz

Bratři Grimmové, ilustrace Manuela Adreanni
Nejkrásnější pohádky

Bratři Grimmové sepsali svoje nejoblíbenější pohádky. Tím poskytli dětem na celém světě jedinečnou možnost, aby usínaly při poslechu příběhů o princích a princeznách, dobrotivých vílách a zlých čarodějnicích, statečných mužích a fantastických zvířatech. Tato sbírka obsahuje některé z nejznámějších pohádek a zaujme vás nádhernými ilustracemi i svým neuvěřitelným světem fantazie, který vás při jeho objevování nikdy nepřestane lákat.

cena: 259 Kč
www.nasevojsko.eu

Krušky a kešky

Krušné hory jsou protkány řadou cest, kde se od nepaměti potkávali lidé i jejich příběhy. Tyto střípky sepsané v kronikách a někdy jen ústně předávané daly vzniknout sérii krátkých hraných filmů, kterou jejich tvůrci nazvali **Tajemná místa Krušných hor – Krušnohorské horory**. Výzvou pro nové objevitele je pak vždy ukrytá keš v místě natáčení.

Jednotlivé příběhy vás provedou po okruhu Krušnými horami a vedle hledání tajemna a keší vám přiblíží skrytou krásu Krušnohoří, která více než kdy jindy je vhodnou alternativou k trávení volného času. Věříme, že popsané příběhy a místa budou trvale v nabídce domácího cestovního ruchu.

Nejčastěji zmiňovanou osobou, jejíž příběhy propojují Krušné hory, je tajemná Marcebila. Jedna z keší proto nese název **Pomsta Marcebily** a najdete ji na souřadnicích **50°29'25.2"N 13°09'30.8"E**. Pověsti o Marcebile praví, že byla vílou Krušných hor, jiní však tvrdili, že jen starou pannou, která se po horách toulala. Prý rozmlouvala s pocestnými, vybízela je k různým úkolům, často pod příslibem štěstí či získání pokladu. Jindy zas trestala špatné lidské vlastnosti či pomáhala tam, kde by to nikdo nečekal. Protože chceme věřit příběhům, tak i Marcebila stále chodí po zdejších horách a provází pocestné. Možná i vám poví některý ze svých příběhů.

Další keší je ta u Červeného Hrádku a najdete ji na souřadnicích **50°30'42.1"N 13°26'31.8"E**. Je nazvána **Milenci z Hradu Borek**. Příběh vypráví o mladé šlechtice z hradu Borek, která se zamilovala do lesnického chasníka. Její lásce ale lidé nepřáli. Mládence o život připravili a šlechtična se bez svého milého žalem utrápila. Dodnes prý bloudí v místech, kde dříve Borek stával, a se svým milým pomáhá zamilovaným.

Téměř hororový příběh nese keš **Tajemný hrad Rýzmburk**, kterou najdete na souřadnicích **50°38'00.5"N 13°39'55.1"E**. Místo je spojeno s legendou o kopáči z Rýzmburku, který měl pro svého

pána vykopat tajnou chodbu. Místo odměny jej však čekalo vsazení do věže hradu s tím, že bude popraven, aby směr chodby neprozradil. Když však mělo k popravě dojít, byla věž prázdná. Ti, kdo místo navštívili, tvrdí, že je tam slyšet tajemné volání.

V místech mezi Litvínovem a Osekem, na kraji tzv. Klášterního lesa, kde se Krušné hory k Loučné hoře zvedají, je u osady Riesenburk stará sluj, které se říká **Kravatova jeskyně**. Keš pod tímto názvem se ukrývá na souřadnicích **50°37'29.1"N 13°39'24.0"E**. Příběh, který je s místem spojen, vypráví o rebelii sedláka Hanuše Kravaty za třicetileté války proti Švédům, které ve zdejších lesích přepadl a jejich mrtvá těla v jeskyni ukrýval. Jeho konec byl pak stejně krvavý.

Jeden z tajemných příběhů je věnován **Měděné panně**. Ta chtěla být vysvobozena ze svého prokletí některým z pocestných mezi Měděncem, Kláštercem nad Ohří a Perštejnem. Vypráví se, že i přes její krásu a nabízené bohatství nikdo z oslovených přichystanou zkoušku strachem nevydržel a zůstal chudým a ona zakleta. Keš **Měděná panna** najdete na souřadnicích **50°25'27.8"N 13°06'41.4"E**.

Současnosti je věnována keš nesoucí název **Muž z Medvědí skály**. Najdete ji pod souřadnicemi **50°34'14.6"N 13°27'52.8"E**. Je věnována příběhu návštěvníka, který spadl ze skály a několik dní zůstal nepovšimnut (zraněný) pod ní. Jen náhoda a všímavost místních mu zachránily život.

Posledním příběhem, který vám chceme představit, je vyprávění o loupežníkovi Hansi Nebel-mörderovi. Legenda praví, že po okradení kněze

Pomsta Marcebily

Měděná panna

Kravatova jeskyně

Tajemný hrad Rýzmburk

byl proklet a bloudí dál v lesích kolem Moldavy. Věnována je mu keš na souřadnicích **0°43'52.2"N 13°39'41.7"E**, která má název **Loupežník Štylplotr**. V příběhu se dozvíte i o skutečné postavě lidového zbojníka, kterým byl Karl Stülpner.

Inspiraci k neobvyklé návštěvě Krušných hor v podobě krátkých videofilmů najdete na www.krusnehorory.cz. Bližší informace vám také poskytnou Destinační agentura Krušné hory.

www.branadocech.cz
www.krusnehory.eu

Maxmilián Rudolf Schleinitz, autor rytiny J. J. Balzer

Regimini universalis Ecclesiae (365 let)

Zásluhu na zřízení Litoměřického biskupství měli kardinál Harrach a litoměřický probošt Schleinitz. Z jejich podnětu bylo nejprve projednáno zakoupení některého panství z výtěžku solní pokladny. Souhlas od Říma získali 30. 7. 1632.

Po rozhodnutí, u kterého z kostelů bude biskupství zřízeno, nastala otázka vynětí části pražské arcidiecéze pro nové biskupství. Proti se postavila Pražská kapitula. Naštěstí získal panství Stvolínky do přímé správy probošt Schleinitz. Pak bylo nutné začlenění litoměřického proboštví, které od počátku obsazovali čeští králové. Definitivní rozhodnutí padlo 30. července 1652, kdy papež za účasti 14 kardinálů rozhodl o udělení práva jmenování a patronátu císaři jen tehdy, když začlení dosavadní proboštví k novému biskupství. Roku 1655 odjel kardinál Harrach do Říma, kde se zúčastnil papežské volby. Novým papežem byl zvolen kardinál Fabio Chigi – Alexandr VII. Úsilí o zřízení biskupství v Litoměřicích a jmenování prvního mimopražského biskupa bylo završeno 1. května 1655 souhlasem papeže a vydáním buly Regimini universalis Ecclesiae. Biskupem byl v témže roce vysvěcen Maxmilián Rudolf Schleinitz.

-felix-

Pohled k litoměřické katedrále

U nás je tak krásně!

Ptáte se, co budeme dělat, jak budeme žít, jak budeme trávit dovolené v době koronavirové? No, nápad by tu byl! Používejme dezinfekci, neztrácejme hlavu a rozhlédněme se kolem sebe!

Mezi Chomutovem, Kadani a Žatcem naleznete obec Březno se sedmi osadami. Při cestě k nám ze Žatce dojedete do Denětic. V osadě najdete pouze jeden rodinný domek, ale poblíž železniční tratě narazíte na místo posledního odpočinku francouzských vojáků, kteří se vraceli s Napoleonem Bonapartem z Ruska.

Pojedete-li dál, cesta vás zavede do vesničky Sřezov. Zde vlastnili stavení a polnosti potomci známého Tychona Braha. Po dalším kilometru vás přivítá dominanta Března, barokní kostel zasvěcený svatému Petru a Pavlu. Obec byla povýšena na

Kaplička v Nechranicích

Kostel sv. Petra a Pavla

městečko v roce 1469 králem Jiřím z Poděbrad. V letech 1612 až 1620 zde žil evangelický farář Johannes Kapfenberger, absolvent univerzity ve Wittenbergu, který musel odejít do exilu po bitvě na Bílé hoře. Za zmínku také stojí setkání ruského cara Alexandra I. s knížetem Schwarzenbergem v roce 1813 na místní faře. O dalších zajímavostech z naší historie i zdejších vinařích, poskytujících tu správnou „dezinfekci“, vám povíme příště.

www.obecbrezno.cz

text © Mgr. Zdenka Buziková; foto © archiv obce Březno

LITOMĚŘICE, TY MUSÍTE VIDĚT!

- Vyhlídková věž Kalich
- Katedrála sv. Štěpána s věží
- Muzeum křišťálový dotek
- Historická sklepení
- Expozice dolu Richard
- Galerie marionet
- Oblastní muzeum Litoměřice
- Dílna ručního papíru
- Hrad Litoměřice s expozicí českého vinařství
- Světnička K.H.Máchy
- Galerie Felixe Holzmann
- Severočeská galerie výtvarného umění

Další atraktivitty:

Labská cyklistická stezka, lodní doprava po Labi, prohlídkové trasy napříč městem (okruh církevní památky, za pivem a vínem, za kávou, s dětmi, kdo se to na nás dívá, baroko, po stopách K.H. Máchy), geolokační zábavná hra Geofun

Litoměřice

www.litomerice.eu
Litoměřice Srdcem

Nová stálá expozice Památníku Terezín

Expozice, kterou Památník Terezín otevřel 28. 1. 2020, se nachází v domku bývalé městské váhy v Terezíně. Ucelené muzejně expoziční zpracování klíčové součásti fungování terezínského ghetta, kterou představovaly přicházející a odcházející transporty, dosud mezi stálými expozicemi Památníku Terezín v podstatě chybělo. O tématu bylo pojednáno jen v hlavní expozici Muzea ghetta.

Výsledným záměrem nové expozice bylo podat návštěvníkům komplexní informaci o problematice transportů. Objekt, ve kterém je umístěna, se nachází v místech, kudy do ghetta vedla železniční vlečka, která hrála v odbavování transportů klíčovou roli. Expozice přibližuje mechanismus

transportů Židů z území bývalého Protektorátu Čechy a Morava a později i z dalších území ovládaných nacistickým Německem do Terezína, a dále mechanismus vypravování transportů z ghetta do vyhlazovacích, koncentračních a pracovních táborů, především do tábora Auschwitz-Birkenau.

Zachycena je rovněž tragická historie tzv. evakuačních transportů přijíždějících do Terezína v samotném závěru války z koncentračních táborů vyklízených před postupující frontou a poté poválečná repatriace osvobozených terezínských vězňů.

Expozice je vybavena on-line jmenným vyhledávačem, ve kterém si návštěvníci mohou najít údaje o bývalých vězňích ghetta, jež jsou shromážděny v databázi Památníku Terezín. Adresa je: Dlouhá 324, Terezín (GPS: 50°30'28.6"N 14°08'56.1"E).

Semtinská lípa u Sobotky dnes

Lípa žije! (20 let)

Stářím znavená stromová dáma nedaleko Sobotky se odebrala do ráje stromů. Příčinou byla vichřice 27. května 2000.

Její duše opustila tento svět, ale místo, kde Semtinská lípa na nezalesněném návrší u zaniklého dvora Semtiny rostla asi 300 let, žije dál. Zdaleka viditelný strom byl už v roce 1911 zpevněn táhly, přesto posledních 30 let svého bytí viditelně chřádl. Navzdory nadmořské výšce pouhých 323 m je odtud úchvatná vyhlídka do Českého ráje a dalších směrů. Proto také krátká zastávka cestou mezi hradem Kost a Sobotkou stojí za to. Mladé nastupníci staré dámy za ohraničujícím plůtkem přejme pevně zdraví a dlouhý život.

-babok-

Liberec – Vídeň

Čtyři sta padesát kilometrů autem po dálnici vás dělí od poznání toho, co mají hlavní město Rakouska a centrum Libereckého kraje společného. Není to vídeňská káva, kterou si jistě návštěvníci obou měst zase co nejdříve dopřejí, a že v obou městech je kam na kávu zajít. Tím pojítkem mezi městy jsou budovy radnic.

Vídeňská radnice byla postavena Friedrichem von Schmidtem v letech 1872 až 1883 v neogotickém stylu. Její rozměry jsou obdivuhodné i dnes. Věž se standardou tzv. Železného radničního muže dosahuje téměř

104 m a svého času byla nejvyšší stavbou světa a kontinentu. Impozantní je i nádvoří vídeňské radnice Arkadenhof, které je svými 2 804 m² jedním z největších v Evropě.

A jak to bylo s radnicí v Liberci? Již v roce 1879 vzniklo v Liberecké spořitelně konto pro výstavbu nové radnice. Následovalo projednávání možností realizace a návrhy pro vyhlášení soutěže o nejlepší projekt, které byly schváleny 15. 4. 1887. Ze soutěže vzešel jako vítězný návrh architekta Franze Neumanna, jinak žáka Friedricha von Schmidta. Proto i podobnost obou staveb není náhodná. S výstavbou radnice v Liberci bylo započato 30. 9. 1888 položením základního kamene a o Velikonocích roku 1893 byla radnice zpřístupněna veřejnosti.

Vídeňská radnice

Liberecká radnice

foto © Wikimedia Commons, autor Gryffindor; M. Foltýn

foto © autor

-felix-

Vyhlídka Finkenstejn

Zažijte neznámá místa Libereckého kraje

Věděli jste, že v Libereckém kraji je 5 turistických regionů? Jsou to Jizerské hory, Krkonoše, Máchův kraj, Lužické hory a Český ráj. Právě tyto regiony ukrývají řadu míst, která byla doposud mnohým cestovatelům nepředstavena, či dokonce utajena.

Abychom vás namlsali, připravili jsme si jedno místo z každé oblasti, tzn. 5 nových výletů. Navštívit je s námi můžete každý pátek v rámci seriálu „Liberecký kraj neznámý“ na www.liberecky-kraj.cz, Facebooku Liberecký kraj cestou necestou a na Instagramu @regionliberec.

Přírodní památka SWAMP (Máchův kraj) je unikátní rašeliniště s četnými tůňkami. Vzniklo na písčitéch náplavech v zátoce na jihovýchodním břehu Máchova jezera v důsledku zvýšení hladiny podzemní vody při založení této vodní nádrže. Vyskytuje se zde řada různých druhů řas a vzácných severských ptáků.

Finkenstejn (Jizerské hory) u jizerskohorského městečka Smržovka. Nad obcí a železničním nádražím ční skalní vyhlídka v nadmořské výšce 688 m. Poskytuje široký výhled do okolí, např. na železniční viadukt a Černostudniční hřeben.

Strážník (Krkonoše) je skalní vyhlídka pod vrcholem Stráž, nad Rokytnicí nad Jizerou. Jsou tu krásné výhledy na Rokytnici, ale i Lysou horu a Kotel. Proč Strážník? Vyhlídka plnila úlohu strážného vrchu a pomocí ohňových signálů odtud varovali ostatní.

Borecké skály (Český ráj) je nevelké pískovcové skalní město na modré turistické značce na výšince Bor (360 m n. m.) u Rovenska pod Troskami. Jedná se o skupinu skal s neobvykle strukturovanými stěnami s množstvím převisů a skalních oken. Z vyhlídky Svatopluka Čecha je nejhezčí výhled na hrad Trosky.

Vyhlídka Havran (Lužické hory) je 20 m vysoká skála tvaru ptačí hlavy. Mírně převislá ční nad údolím ze zalesněného návrší, dříve známého jako Hüttichův kopec. Výchozí bod je v malebné osadě Polesí.

Těšíme se na vaši návštěvu, až bude cestování bez rizika.

cestou
necestou
www.liberecky-kraj.cz

www.liberecky-kraj.cz

foto © Miroslav Chmela

Náchod – Lesoparkem Montace

Pohyb na čerstvém vzduchu v přírodě je ten správný lék na všechny starosti a chmury. To platí pro všechny věkové kategorie bez rozdílu. Ptáte se, kam vyrazit na výlet a ještě se u toho něco naučit? U nás v Náchodě se nabízí návštěva „Lesního okruhu Montace“.

Okruh nabízí osm zastavení zaměřených na ekologii, biologii a lesní pedagogiku: Hřbitov odpadků, Vzorkovník budek, Hmyzí hotel, Vzorkovník stromů, Tůň pro obojživelníky, Metr dřeva, Stopa lesních savců a Daněk skvrnitý v obnovené obůrce u lesní správy. Objekty a instalace vytvářejí stanoviště pro některé ochranně významné druhy živočichů a zároveň zvyšují celkovou atraktivitu

lesního celku. Instalovaný mobiliář je zacílený především na dětské návštěvníky, posiluje edukativní funkci území a slouží k propagaci mimoprodukčních funkcí lesa.

Věříme, že návštěva okruhu potěší nejen malé, ale i velké návštěvníky lesoparku v Náchodě, kteří rádi tráví svůj volný čas v přírodě hrou a poznáváním.

Městské informační centrum Náchod
Masarykovo nám. 1
547 01 Náchod
mobil: +420 778 411 680
e-mail: infocentrum@mestonachod.cz
www.mestonachod.cz

Panoráma města se zámek Kolowratů

Svatomartinské slavnosti

„Rychnovsko nejen z nebe“

Stejnomený název knihy připravuje město Rychnov nad Kněžnou. Jejím cílem jsou netradiční a zároveň nádherné letecké pohledy na krásy našeho regionu. Odhalí se vám místa, která unikají vašim očím na zemi.

V popředí pozornosti turistů stojí rychnovský zámek, který se vrátil zpět do rukou šlechtického rodu Kolowratů-Krakowských. Patří k nejhezčím barokním stavbám Podorlicka a není divu. Vždyt dnešní podobu mu vtiskl samotný Jan Blažej Santini. V jeho interiérech se nachází ojedinělá zámecká obrazárna se sbírkou rodových portrétů Kolowratů. Pojdte a poznejte naše krásné město, rodiště spisovatele a novináře Karla Poláčka. Jeho odkaz i odkaz dalších osobností spjatých s městem připomíná každoročně několik kulturních akcí, které svým významem přesahují rámec města. Každoročně konec letních prázdnin patří Rychnovskému divadelnímu jarmarku. Konec podzimu a příchod zimy symbolizují Svatomartinské slavnosti a tradiční Výstava Betlémů z kraje Orlických hor.

Poznejte naše město z obou perspektiv.

Více na
www.rychnovsko.info

Výstava Betlémů z kraje Orlických hor

Panství Rychnovské v držení rodu Kolowratů (380 let)

Psal se rok 1640. Zemí zmítala třicetiletá válka (1618–1648), město Rychnov zpustlo, protestanti byli vyháněni. Přesto Albrecht IV. Kolowrat Liebsteinský (nověji psáno také Albrecht IV. Kolowrat Libštejnský) kupuje 22. května Rychnov, Zámorsk a Borohrádek za 120 000 zlatých od císařovny vdovy Eleonory Mantovské.

Za zakladatele rodu Kolowratů (nověji Kolowratů) je považován Albrecht starší z Kolowrat, hejtman a maršálek královny Anny Svidnické, přísedící zemského a dvorního lenního soudu. Rodové větve vznikly během 14. a 15. stol. od synů Albrechta z Kolowrat. Byly to větve Liebsteinské (do 1861), Nowohradské (do 1802), Bezdrůžické (do 1642), Mašovské (do 1623), Černoňické (do 1534), Kornhauzské (do 1511/20), Žehrovické (do 1473) a dosud žijící Kolowrat-Krakowští. Kolowraté jsou starobylý český šlechtický rod, jehož členové byli mecenáši umění, kultury, vzdělání, dědičná říšská a česká hrabata, rytíři Řádu zlatého rouna, polní maršálové, první ministři, nejvyšší kancléři, královští

Albrecht IV. Liebsteinský z Kolowrat, olej na plátně 57 x 50 cm, autor neznámý, polovina 17. stol.

místodržící, guvernéri, ambasadoři a arcibiskupové.

Albrecht IV. Liebsteinský z Kolowrat (1583–1648), zakladatel starší (rychnovské) větve Liebsteinských z Kolowrat, byl místokancléřem Českého království a císařským komorníkem. S manželkou Sabinou Viktorií svobodnou paní z Wolkenstein-Trostburgu měli jedenáct dětí a čtyři synové byli 20. 7. 1658 povýšeni do říšského a 8. 11. 1660 i českého hraběcího stavu.

Albrecht IV. zemřel na konci třicetileté války a pohřben byl v Praze. Více o tomto českém šlechtickém rodu se dozvíte na prohlídce zámku v Rychnově nad Kněžnou.

-lgs-

Erb Liebsteinských z Kolowrat

Jeskyňi zdobí úžasné krápníky

Jeskyňě pod Jeseníky (70 let)

První jeskyňě nedaleko Šumperka byly objeveny následkem těžby mramoru už ve 30. letech. Nejslavnější z nich, Jeskyňě Na Pomezí, ale až v roce 1949.

Ke zpřístupnění jeskyňi veřejnosti došlo 16. května 1950. Jeskyňní systém je u nás výjimečný tím, že vznikl rozpouštěním mramoru. Jsou pro něj typické úzky a zároveň vysoké chodby, místy se rozšiřující v dómy, například Ledový dóm, Dóm U Kazatelny nebo U Smuteční vrby. Najdete tu úchvatnou krápníkovou výzdobu i jezírka.

Jeskyňě je také zimovištěm jedenácti druhů netopýrů.

Martina Oplatková

foto © Wikimedia Commons

Popularizátor vědy (80 let)

Poté co astronauté přivezli nespočet hornin a vzorků z Měsíce, bylo potřeba je prozkoumat. Jediný Čech, který se na jejich výzkumu v NASA podílel, byl přední český geolog a geochemik Petr Jakeš.

Jak se ale k NASA dostal? Tak postupně. Narodil se 2. května 1940 v obci Břehy na Pardubicku. Po úspěšném zakončení studia geologie na Přírodovědecké fakultě Karlovy univerzity v Praze (1962) pracoval v Geologickém ústavu ČSAV v Praze. Roku 1967 získal stipendium do Austrálie, kde pokračoval na Australské národní univerzitě (ANU) v Canbeře a později též v Japonsku v postdoktorandském studiu, kde získal titul Ph.D. za práci o vulkanické činnosti. Jeho další cesta vedla do Houstonu v USA, kde pracoval v Lunar Science Institute (LSI) – Ústav pro vědy o Měsíci (1970–1972). A právě zde provozovali pro organizaci NASA laboratoř LRL (Lunar Receiving Laboratory), kde se Jakeš účastnil analýzy vzorků z expedice Apollo 14 a 15. Později byl za práci v programu Apollo oceněn. Po návratu do

Petr Jakeš, Ph.D.

Československa (1972) byl sice politicky potrestán propuštěním z ČSAV, ale získal zaměstnání v Ústředním ústavu geologickém v Praze, kde se stal později náměstkem ředitele pro geologický výzkum. V roce 1984 vydal své vrcholné dílo „Planeta Země“. Počátkem 90. let začal učit na Přírodovědecké fakultě UK v Praze. Tou dobou se také časem vracel do Houstonu, kde byl členem vědecké rady. Je autorem mnoha populárně-vědeckých a cestopisných knih z oboru geologie, vulkanologie, geochemie a planetologie, ale také pořadů Vědník (Česká televize) nebo Meteor (Český rozhlas). V roce 1999 po něm byla pojmenována planetka (10170) Petrjakeš a roku 2000 získal „Cenu Akademie věd ČR za popularizaci vědy“. Zemřel 29. listopadu 2005 v Praze.

Lucie Sládková

foto © Wikimedia Commons

Turisté se mohou těšit hned na čtyři nové rozhledny

Projekt Česko-polská Hřebenovka – východní část je zaměřený na obnovu historické hřebenové trasy v česko-polském pohraničí. Na turistické trase jsou opravovány a stavěny rozhledny. Během sezony vzniknou v Česku a Polsku čtyři nové.

Milovníci cestování budou mít v lepším případě trochu svázané ruce s výběrem letní dovolenkové destinace. To je však šance začít objevovat nová místa v České republice. Jednou z možností je výlet do pohraničí, kde vzniká projekt Česko-polská Hřebenovka – východní část. Turistická trasa v délce zhruba 600 kilometrů, vedoucí po hřebenech hor od pomezí Jizerských hor a Krkonoš až po Praděd, návštěvníka provede jak oblastí ojedinělé krkonošské tundry a unikátních přírodních parků, tak i územím četných rozhleden či kralické pevnostní oblasti.

Rozhledna ve Vysoké Srbské u Hronova

Rozhledna na Feistově kopci u Olešnice

V květnových dnech bude dokončena šestadvacet metrů vysoká rozhledna na Feistově kopci nad Olešnicí v Orlických horách. Nadzemní část bude mít čtvercový půdorys s osmiúhelníkovou otevřenou vyhlídkovou plošinou umístěnou v sedmém patře rozhledny. Na červen 2020 je plánované otevření rozhledny ve Vysoké Srbské nedaleko Hronova na Náchodsku. Odtud bude výhled na Krkonoše, Hejšovinu, Bludné skály, Bor a Orlické hory. V průběhu léta budou dokončeny rozhledny na polské straně na Czerńcu (840 m n. m.) v blízkosti obce Międzyzylesie a následně i na Kłodzkiej Górze (757 m n. m.).

V rámci projektu bude celkem vybudováno nebo obnoveno deset rozhleden, dvě turistická informační centra a další doprovodná infrastruktura cestovního ruchu.

Více informací a virtuální prohlídky:
www.vychodnicechy.info/hrebenovka
www.hrebenovka.cz

Turistické proznačení hřebenové trasy i vybudování turistické infrastruktury je součástí projektu Česko-polská Hřebenovka – východní část, přičemž celkový rozpočet projektu s registračním číslem CZ.11.2.45/0.0/0.0/16_025/0001254 je přes 3,5 milionu eur, tedy zhruba 90 milionů korun. Projekt je spolufinancován z EFRR prostřednictvím Operačního programu INTERREG V-A Česká republika – Polsko.

Poeta laureatus českého sochařství (140 let)

Sochař Jan Josef Štursa patří k zakladatelům moderního českého sochařství a stal se umělcem také světového významu. Proti přísné klasice Myslbeka postavil zhmotnělý sen. Proto byl také nazýván básníkem „laureatus“ českého sochařství, doslova ověčený vavřínem.

Jan Štursa na fotografii z roku 1915

Narodil se 15. května 1880 v Novém Městě na Moravě, vystudoval sochařsko-kamenickou školu v Hořicích a poté odjel na zkušenou do Německa. V roce 1899 byl přijat na Akademii výtvarných

umění v Praze ke studiu u profesora J. V. Myslbeka. Již svými ranými díly prokázal značný talent. Od roku 1908 až do vypuknutí první světové války působil na Akademii jako Myslbekův asistent. K mimořádným realizacím z tohoto období patří dvě sousoší pro pražský Hlávkův most: Humanita a Práce (1912–1913). Za první světové války sloužil u 81. pluku v Jihlavě a poté na frontě u Haliče, než ho z vojenské služby vyreklamovalo jmenování profesorem na Akademii (1916). Zpočátku vedl medailérskou školu, stal se Myslbekovým nástupcem (1919) a rektorem AVU (1922). Tuto pozici zastával do roku 1924. S otrěsnými zážitky z fronty se vyrovnával v dílech Pomník padlým nebo Raněný.

Jan Štursa 2. 5. 1925 odešel dobrovolně z tohoto světa a byl pochován na Vyšehradském hřbitově. „Jeho hlína byla netrpělivá a ušlechtilá: zasnoubila se se zanícením a rozumem,“ napsal po Štursově smrti velký francouzský sochař E. A. Bourdelle. „Jeho duše putovala v nekonečnu forem: cítila se architektem, věděla však zároveň, že je cituplnou.“

Drahomíra Samková

Mapa východní fronty v době bojů v roce 1915

Češi v bitvě u Gorlice (105 let)

Obvykle ve větších válkách stojí proti sobě vojáci nejméně dvou nesmiřitelných národů. V první světové válce jste ale mohli najít Čechy jak v armádě „přítele“, tedy v rakousko-uherské, tak i v armádě „nepřítele“, ruské.

Počátek jara 1915 utvrzoval účastníky války, že její konec je v nedohlednu. Rakousko-uherská vojska se nacházela v nedobré situaci. Ztrátou polské Přemyšle přišla o 150 000 zajatců, dalších 600 000 vojáků se „ztratilo“ v Karpatech a k tomu všemu rostly počty přeběhlíků na ruskou stranu. Společně rakouské a německé velení se rozhodlo rázným způsobem s Rusy zatočit na východní frontě. Aby získalo značnou výchozí převahu, výrazně posílilo svoje jednotky v podobě 100 000 pěšáků, 3 000 jezdců a 600 děl. Bitva byla spuštěna u Gorlice v dnešním Polsku 1. května 1915 celodenní dělostřeleckou přípravou. Druhý den zaútočili na ruské zákopy vojáci, ale našli je většinou prázdné. Rusové se totiž o ofenzivě dozvěděli a stihli včas ustoupit. Hned na úvod se povedl průlom o šířce 16 km a v dalších dnech se podařilo ruskou armádu donutit k ústupu za řeky Stan a Dněstr. O necelý měsíc později byla zpět dobyta Přemyšl a do konce června padl Brest i Lvov. Koncem srpna byli Rusové nuceni ustoupit o 500 km. Ztratili Halič, Polsko, Litvu, Lotyšsko a část Běloruska. Vše šlo jako na drátkách, problém na východě se zdál vyřešen. Jenže to byl teprve rok 1915 a válka byla teprve ve své první čtvrtině. A k tomu touto dobou navrch Italové otevřeli v Alpách novou frontu...

-babok-

Pianista a pedagog (95 let)

Rádi bychom si dnes připomněli českého klavíristu a hudebního pedagoga Pavla Štěpána. Narodil se v jihomoravské metropoli 28. května 1925 jako syn klavíristů Václava Štěpána a Ilony Štěpánové Kurzové.

V listopadu 1925 se celá rodina přestěhovala z Brna do Prahy. Obecnou školu navštěvoval na Malé Straně a zároveň studoval klavír u svého dědečka Viléma Kurze. Po reálném gymnáziu nastoupil na Filozofickou fakultu. Již v deseti letech vystoupil v rozhlase a v šestnácti letech poprvé koncertoval v Umělecké besedě. Během války vystupoval s Českou filharmonií pod vedením dirigenta R. Kubelíka. Za interpretaci Smetanova díla získal národní cenu na mezinárodní soutěži při Pražském jaru

Pianista a hudební pedagog Pavel Štěpán, okolo roku 1945

(1951) a třetí cenu ve stejném roce na Světovém festivalu mládeže v Berlíně. Absolvoval i několik zahraničních turné. V letech 1953–1957 ze zdravotních důvodů přerušil koncertní činnost (někdy

se uvádí, že pro neshody se Z. Nejedlým). Začal působit v rozhlase jako hudební režisér a umělecký vedoucí hudební výroby.

Od 60. let znovu vystupoval a spolupracoval s řadou komorních souborů (Sukovo kvarteto). Spolu s Českou filharmonií získal dvakrát cenu Wiener Flötenuhr za nejlepší Mozartovskou nahrávku roku. V roce 1961 přešel na AMU jako klavírní pedagog. Vychoval řadu vynikajících pianistů a často zasedal v porotách mezinárodních klavírních soutěží. Jako pianista vynikal především ve skladbách J. Suka, V. Nováka a W. A. Mozarta. Pavel Štěpán zemřel 30. 9. 1998 a je pohřben na pražském Vyšehradském hřbitově.

František Jehlička

Brno v době švédského obléhání (výřez), 1645–1646

Brno se ubránilo

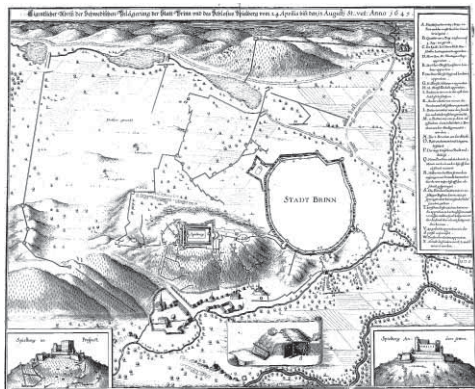
(375 let)

Návštěvník Brna si možná povšimne, že na Petrově odbíjí poledne, i když malá ručička hodin dosáhla teprve jedenáctky. Není to však zapříčiněno jiným časovým pásmem, ale zvláštností pramenic v historii, v časech obležení města Švédvy za třicetileté války.

Když švédské oddíly generála Lennarta Torstensonsona přitáhly 3. května 1645 k Brnu, věřil jen málokdo, že se město dokáže ubránit. Brněnské posádce velel zkušený francouzský válečník – plukovník Jean-Louis Raduit de Souches. Vítězstvím si ovšem Torstenson mohl být skoro jistý, protože proti více než 25 000 mužů švédských vojsk stálo na hradbách Brna jen 500 vojáků a 1 000 členů městské milice.

Následovaly více než tři měsíce obléhání. Švédové se zuřivě snažili město dobýt, než jim dojdou zásoby a budou se muset stáhnout. Podle známé pověsti se generál Torstenson rozhodl, že 15. srpna provede generální útok, a pokud se mu do dvanácté hodiny polední nepodaří město získat, obléhání vzdá a odtáhne. Jeho rozhodnutí se doneslo k Brňanům. Útok druhého dne byl skutečně drtivý a zdálo se, že síly obránců jsou již vyčerpány. Do dvanácté chyběla hodina. Ale kdosi z obránců přišel s nápadem, že zazvoní poledne již v jedenáct. A skutečně, Švédové se nechali oklamat, útok skončili a odtáhli. Tolik pověst. Historické prameny však uvádějí, že útok 15. srpna trval až do večera a byl obránci odražen. Obléhatelé se poté stáhli, protože zásobování bylo dále neúnosné.

Marcela Kohoutová

Plán Brna v době obléhání, rytina z Theatrum Europaeum, 1651

foto © Wikimedia Commons, autor Ondraňes

Druhá generace Mařákovy školy (145 let)

Tato generace hýřila talenty v čele se Slavíčkem, ale i Hudečkem, Kavánkem či Lebedou. Patřil k nim ale také český malíř-krajinář a grafik Alois Kalvoda.

Kalvoda se narodil jako osmé z deseti dětí 15. května 1875 ve Šlapanicích u Brna. Navzdory chudobě nastupuje na pražskou Akademii do Mařákovy školy (1892) a publikuje první články v časopise Čas. Roku 1899 získává ateliér po zemřelém L. Maroldovi

Alois Kalvoda před rokem 1935

na pražských Vinohradech, vstupuje do spolku Mánés, vystavuje v pražském Rudolfinu a brněnské Vesně. Obdržel také Hlávkovo studijní stipendium, na které odjel spolu s Mařátkou do Francie. Po návratu zřizuje soukromou krajinářskou školu v Praze (žáci byli např. Váchal, Prokeš). Na druhém Hlávkovo stipendium odjíždí do Mnichova (1901). První samostatnou výstavu má v pražské Vodičkově ulici u Štajgrů (1902), 1903 v Berlíně (Wertheim), Hamburku (Kunstverein) a Varšavě (Krzywulta), 1904 v Brně, Uh. Hradišti a Č. Budějovicích. O rok později kupuje chalupu houslisty Lauba v Křivoklátě a vystavuje v Berlíně, Vídní a Rudolfinu, 1906 v Písku.

Od roku 1907 píše pro časopis Dílo. Každý další rok má alespoň jednu výstavu. V roce 1913 uvedlo Brněnské divadlo jeho drama Marhovský a 1917 se usazuje na šumavském zámku Běhařov. Na výstavě v Římě (1922) kupuje jeho obraz „Vesnička v břizách“ Galerie moderního umění. V roce 1929 vychází jeho kniha „Přátelé výtvarníci“ a 1932 vydává svou poslední knihu „Vzpomínky“. Po dlouhé těžké nemoci umírá 25. 6. 1934 v Běhařově na Šumavě, ale pohřben byl v rodných Šlapanicích.

Antonín Fridrich

Podvečer, Křivoklátsko, asi 1905

foto © Wikimedia Commons, autor

Lékař i muzejník (165 let)

Vlastenectví, vzdělání, trpělivá práce v regionu. Tyto vlastnosti tvořily páteř a kostru obrození českého ducha. Město Litovel mělo Jana Smyčku.

Narodil se 20. května 1855 v Cholině v rolnické rodině. Studoval gymnázium v Olomouci a v roce 1881 promoval v Praze na lékařské fakultě. Jeho cesta vedla přes Českou Kamenici a Polici nad Metují do Litovle (1885). Byl zvolen jednatelem Městšanské besedy, sdružující místní inteligenci, a stanul v čele společenského dění. Byl zkrátka mužem širokého záběru. Aktivně se zabýval muzejní a sběratelskou činností, zajímal se o vlastivědu a hanácký národopis, přispěl k objevení a zpřístupnění Mladečských jeskyní, vydal mimo jiné knihu Litovel

Jan Smyčka, před rokem 1927

a okolí v pravěku aj. Stál u vzniku Klubu českých turistů i založení Krajiněské muzejní společnosti a litovelského muzea (1906). Přes 30 let sbíral národopisné a historické památky města i okresu. Pod jeho předsednictvím byla uspořádána v Litovli národopisná výstava (1893) a dva roky předtím vedl regionální výpravu na Všeobecné výstavě v Praze. Kromě výše uvedeného pracoval jako lékař a publikoval v odborných časopisech. V letech 1918–1924 působil jako starosta Litovle, kde 15. října 1927 zemřel.

-babok-

foto © Wikimedia Commons, autor Karel Sedláč

www.znojmskabeseda.cz

Kroměřížsko – region na pomezí Hané a Valaška

Křivolaké uličky starobylé Kroměříže, zahrady, ze kterých přechází zrak, štíhlé gotické chrámy i buclaté kostelíčky pod horami. Historická města se zámky a kavárnami se u nás střídají s tichým majestátem lesů v Chřibech a Hostýnských vrších. Velkolepá díla člověka tady soupeří o pozornost s křehkou nádherou polí, luk a kopců.

Kroměřížsko leží mezi hlubokými lesy Hostýnských vrchů, nížinami hanáckých polí a oblínami Chřibů na samém východě České republiky. Na Slovensko to máme blíž než do Prahy, mluví se tady česky, hanácky i valašsky. Jezdí se sem za památkami, za světově proslulými zahradami, za dobrým pivem a přírodou, kde nepotkáte davy turistů.

UNESCO, baroko a noblesní zámky

Jsou u nás místa, která vám vezmou dech. UNESCO chrání světoznámé kroměřížské zahrady,

rotundu s Foucaultovým kyvadlem i arcibiskupský zámek. Kromě toho je Kroměříž plná romantických zákoutí a uliček, ve kterých se před vámi otevírají tajemství historie. A není v tom sama. Objevte Holešov s francouzskou zahradou, tajemnou chodbou v kovárně a židovskými památkami. Stavte se v Bystřici pod Hostýnem za napoleonskými vojáky nebo historickým ohýbaným nábytkem. Vyšlapejte stovky schodů mezi dřevěnými stáncíčky k poutnímu chrámu na Hostýně, odkud budete mít náš kraj jako na dlani.

Za tradicemi Hané i Valaška

Hanáci i Valaši jsou tady u nás doma. Každý je jiná, ale oba k domovu váže pýcha a hrdost. Hanáckou rozvážnost můžete poznat v Rymicích, Morkovicích nebo Záhlnicích (tady bychom doporučili i džbáněk dobrého piva). Valašský temperament zase na Rusavě, na Trojáku nebo v Rajnochovicích. Prostě všude tam, kde se velké širé rodné lány zaoblují v kopce.

Zámek Holešov

Co ještě můžete na Kroměřížsku vidět a zažít? Je toho spousta, pro rodiny s dětmi i party přátel.

Kroměřížsko – sružení pro cestovní ruch, z. s.
s podporou Zlínského kraje
www.region-kromerizsko.cz

Ve kterém roce byly unikátní památky Kroměříže zapsány na Seznam světového kulturního dědictví UNESCO?

- a) 1993
- b) 1998
- c) 2008

? **Své odpovědi nám pošlete do 15. května z www.kampocesku.cz/ souteže nebo poštou na adresu redakce.**
Tři autoři správných odpovědí obdrží od destinační společnosti Kroměřížsko zajímavé ceny.

Arcibiskupský zámek v Kroměříži

Hrad Frýdlant byl založen ve 13. století jedním z pozdějších purkrabí Pražského hradu. Stal se terčem útoku v období husitských válek, což vedlo k tomu, že z něj zbyly jen nepatrné zbytky v podobě prohlubní v zemi a zářezů ve skále, které se...									
POMŮCKA: MISS, NERV, OK	VÝDEJNÍ MÍSTO AKCIÍ ZKR.	1. DÍL TAJENKY	INICIÁLY ZPĚVAČKY LANGEROVÉ	ASIJSKÝ PANOVIK	KREVNÍ SRAŽENINA	KUJNÝ MATERIÁL	ZNAČKA ASTATU	DŘEVĚNÉ TYČE	PÍSCITĚ MOŘSKÉ POBŘEŽÍ
ČESKÝ DIRIGENT KAREL ???					INDIÁNSKÁ TROFEJ				
PŘÍJEMNÁ					VÝSLEDNÝ SOUČET SUMERSKÝ BUH ZEMĚ				
INICIÁLY SKLADATELE DVORÁKA			ČIVA OBEC OKR. ČESKÝ KRUMLOV				ZVUK TROUBENÍ TRUBKY ANEKDOTA		
	OZNAČ. ČES. LETADEL CHEM. ZN. ZINKU			CITOSLOVCE BOLESTI TÍMTO ZPŮSOBEM			ČÁST KOSTELA INIC. HERCE RAŠILOVA		
POBÍZET KE VSTUPU				CITOSLOVCE TÍŠENÍ ZPĚVNÍ PTÁCI				3. DÍL TAJENKY	ČÁSTI PANSKÝCH OBLEKŮ
JAKSI					DRUH TKANINY SLEČNA ANGLICKY				
	HUDEBNÍ DÍLO	OTÁZKA 6. PÁDU 2. DÍL TAJENKY					SPZ PARDUBIC TKALCŮV NÁSTROJ		
OKRESNÍ NÁRODNÍ VÝBOR ZKR.				SIRNÍK KŘEMNATÝ JAKÝM ZPŮSOBEM			SPORTOVNÍ KLUB ZKR. ELIPSA		
ZNAČKA PASCALU			BEZPEČÍ DAŇ Z PŘIDANÉ HODNOTY						
ČÁST POSTROJE				PŘIJÍMAJÍCÍ VODU ARMÁDNÍ TĚLOV. KLUB					LISTNATÉ STROMY
ZEMĚDĚL. STAVĚNÍ					NÁDOBA NA KVĚTINY PŘÍSTAVNÍ HRÁZ				
	INICIÁLY HOUSLISTY HUDEČKA HARMONIE			CHEM. ZN. THULIA ČÁSTI VOZŮ			NÁLEV PRAVOSLAVNÝ DULCHOVNÍ		
POPĚVEK			ZÁKOP SPOJKA				MOJE ŽEN. ROD. PŘEDLOŽKA KNIŽNĚ		
POVZDECHNUTÍ					KLOUB NA PAŽI				
VELKÁ NÁDOBA NA TĚSTO					STAVEBNÍ KAMENNÉ MATERIÁLY				

Správné odpovědi a výherci

Soutěže za měsíc duben 2020.

Celkem došlo 1 986 odpovědí, 1 960 z internetu a 26 dopisů, z toho 1 139 žen a 847 mužů.

Edice ČT

otázka: Kde začínala původní Hedvábná stezka, po které se exotická koření dostávala až do Evropy?

odpověď: c) 1ve východní Číně

soutěžilo: 336 čtenářů; 318 správně; 18 špatně

výherci: I. Šebesta, Praha 6; V. Kmínková, Děčín 6; E. Rosenbaumová, Rakovník

Do Tábora s dětmi

otázka 1: c) součást hradu Kotnov

otázka 2: b) husitský hejtmán

soutěžilo: 272 čtenářů; 259 správně; 13 špatně

výherci: P. Kolařík, Liberec; P. Horký, Karviná; B. Jeřábek, Třebíč; R. Trem, Praha 4; M. Tichá, Chotěboř; M. Hurťová, Kolín; D. Hutař, Rýmařov; O. Stejskal, Choceň; M. Fijekzová, Hradec Králové; J. Petráková, Strakonice

Tipy na výlety s dětmi

otázka 1: b) Herní krajina PECKA

otázka 2: b) Boženy Němcové

otázka 3: a) V Orlických horách

soutěžilo: 259 čtenářů; 253 správně; 6 špatně

výherci: L. Vrba, Praha; K. Čuhlová, Olešnice; L. Nosková, Kadaň; M. Tichá, Chotěboř; L. Maláková, Tišnov; P. Vlčková, Staňkov; P. Skořepová, Liberec; Z. Hoffmannová, Praha 2; L. Šubčík, Brno; J. Petráková, Strakonice

Příroda je u nás na dosah

otázka 1: c) Andrlův chlumu

otázka 2: b) v Hernychově vile

soutěžilo: 257 čtenářů; 251 správně; 6 špatně

výherci: S. Boček, Lysá nad Labem; B. Janeczková, Trinec; I. Sláviková, Zlín; H. Medová, Jindřichův Hradec; M. Havlíčková, Ivančice; J. Samcová, Strakonice; P. Weingartner, Lučice; A. Novotná, Liberec; O. Kadlecík, Novosedly

Kartografie Praha

otázka: Za vlády Vladislava I. vznikl nejstarší kamenný hrad na území Česka, Přimda, který se nachází na stejnojmenném kopci v okrese Tachov. Víte, ve kterém roce to bylo?

odpověď: b) 1121

soutěžilo: 241 čtenářů; 241 správně

výherci: K. Krajčová, Opava; M. Peluchová, Vnorovy; D. Kvapilová, Mělník

Fotohádanka KAM@RÁD

otázka: Poznáte místa na fotografiích?

odpovědi: 1b, 2a, 3c, 4b, 5a, 6c, 7c, 8c, 9a, 10c, 11a, 12b, 13b

soutěžilo: 199 čtenářů; 109 správně; 90 špatně

výherci: R. Čuhlová, Olešnice; V. Košíková, Zlín; O. Roubek, Chýnov

Fotohádanka

otázka: Poznáte místo na fotografii?

odpověď: a) hrad a zámek Plumlov, 1720

soutěžilo: 248 čtenářů; 229 správně; 19 špatně

výherci: J. Maceška, Holešov; H. Švecová, Bechyně; M. Jelínková, Žamberk

Křížovka

...ubytovacích zařízení

soutěžilo: 174 čtenářů; 170 správně; 4 špatně

výherci: B. Kroužek, Šarocova Lhota; P. Součková, Tábor; V. Švec, Netolice

Všem výhercům srdečně blahopřejeme.

Poznáte místo na fotografii?

a) hrad Bitov, 1848   b) hrad Český Šternberk, 1825   c) hrad Zvíkov, 1878

Tajenku křížovky a odpověď na fotohádanku nám

zašlete do 15. května

z www.kampocesku.cz/souteze

nebo na adresu redakce.

Dvakrát tři autoři správných

odpovědí obdrží mapu

věnovanou vydavatelstvím

Kartografie PRAHA.

Podmínky soutěží najdete na www.kampocesku.cz/vseobecne-podminky. Soutěžící účastí v soutěži souhlasí se zařazením všech svých osobních údajů poskytnutých v rámci soutěže do databáze pořadatele soutěže za účelem vyhodnocení a předání výher. Výherci budou informováni redakcí a výhry jim budou zadavatelem soutěže zveřejněny do 15. dne v měsíci.

medispa

značka vaší lázeňské dovolené

Františkovy Lázně

Jáchymov

www.frantiskovylazne.cz

LÁZNĚ
JÁCHYMOV

www.laznejachymov.cz

www.monti-spa.cz

Františkovy Lázně AQUAFORUM a.s.
Františkovy Lázně • Píseňská

www.frantiskovylazne.cz

Karlovy Vary

Mariánské Lázně

www.spa5.cz

ensana

www.marienbad.cz

www.spa-resort-sanssouci.cz

PŘÍRODNÍ LÉČIVÉ ZDROJE

www.medispa.cz

minerální
voda

plyn

humolity

radonová
voda

klimatické
lázně

Karlovarský kraj

Na cestě za zážitky

Karlovarsko je světově proslulým krajem lázeňství a přírodních léčivých vod, které navrací životní energii, posilují imunitu a omlazují tělo i ducha. Jeho ráz ale kromě živých lázeňských měst utváří i bujná příroda, divoké hory nebo tajemné důlní štoly Národního geoparku Egeria, skrývající prastaré geologické bohatství naší planety. Ať už sem zamíříte za relaxem nebo za aktivní dovolenou v sedle kola, u vesla na lodce nebo na lyžích, můžete se spolehnout na kvalitní servis a péči, jakou si zasloužíte. Nechte se uchvátit krásou západních Čech při procházkách přírodou. Objevujte hrady, zámky a kláštery s artefakty historického významu, například relikviářem svatého Maura, který patří společně s korunovačními klenoty k nejcennějším zlatnickým památkám v zemi. Vezměte rodinu na výlet po naučné stezce, do národních přírodních rezervací Soos nebo Kladská. Zajiďte okamžiky, na které se nezapomíná. Nechte se hýčkat, uchvacovat i překvapovat.

Vítejte v Karlovarském kraji, kde jeden den nikdy nestačí.